X. Évfolyam Budapest 1900. julius hó 28. 59. (917.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesület tanácsa felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társszerkesztő: Buday Barna az OMGE titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

KIR. MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT KÖNYVTÁRA VIII 029

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati felhivás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földmivesiskolai alapitványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. A Bakó János-féle alapitványra évi ösztöndij 240 korona. Ezen alapitványra; pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A Nagy-Atádi gazdakör alapitványára évi ösztöndij 240 korona. Pályázhat ezen alapitványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogymegyei illetőségű egyén.

3. Gróf Batthyány-féle alapitványra évi ösztöndij 240 korona; pályázhat ezen alapitványra elsősorban vasmegyei illetőségű egyén.

További feltételek mindhárom alapitványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöllötte, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyitványnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud irni és olvasni.

Pályázhat ezenkivül magyarországi földmivesiskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyitja.

Kellő okmányokkal felszerelt, bélyegtelen kérvények folyó évi szeptember hó 10 ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyujtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Figyelmeztetés az OMGE. t. tagjaihoz.

Rendkiviüli közgyülésünk határozata értelmében felkérjük t. tagjainkat, hogy tekintettel az egyesület nagyobb pénzszükségletére, mely az építkezés folytán beáll, sziveskedjenek a tagdijakat pontosan befizetni. A mult napokban összes tagjainknak, a kik hátralékban vannak, a felszólitást a befizetésre szétküldöttük, postautalványt is mellékelve a pénz beküldéséhez; mig azon tagok névsorát, a kik 3 vagy több évi tagdijjal vannak tartozásban, behajtás végett az egyesületi ügyészhez tettük át. Midőn erről t. tagjainkat értesitjük, kérjük hogy kötelezettségeiknek eleget tenni sziveskedjenek.

Igazgató.

Megreparált fátum.

A sajtó hasábjain immár végig zajlott a szenzácziós hir, hogy egy játékos ismét vesztett a tőzsdén. Nagyban játszott. 50 vagy 80 ezer darab értékpapirost vásárolt össze, 30 vagy 50 millió korona értékben, a papirosok áremelkedésére spekulálva. Szörnyü összegeket koczkáztatott ezen az a la hausse játékon, ami bizonyára egyike a kétségbeesett vállalkozásoknak. Pedig Schossberger Nándor báró urnak nem volt oka kétségbeesett eszközökhöz folyamodnia vagyonának növelése végett. Egy dusgazdag czég társtulajdonosa volt ez a férfiu, akinek a pénz értékét nem is ismerte talán. S mert nem ismerte a pénz értékét, oly óriási összeget koczkáztatott, melynek puszta kiejtése után elfogul a szegény latájnerek szive.

Spekulácziója azonban nem sikerült és nem is sikerülhetett. Amint a tőzsde kontreminje megszimatolta ezt a hallatlan hausse-engagement-et, nosza megindult minden oldalról az a la baisse spekulácziót a Schossberger bőrére és rövid, de alapos munka után sikerült is a Schossberger által vásárolt értékpapirosok árát annyira leverni, hogy szenvedett értékveszteségük már mintegy hat millió koronára rugott. Megfelelő fedezetről gondoskodni a báró ur már nem volt képes, tehát abba a kényszerhelyzetbe jutott, hogy a kötelezettségeit erőszakosan fel kellett volna bontania és ki kellett volna egyenlitenie a hat millió koronányi differenciát. A báró ur persze erre sem volt képes. A báró ur tehát, mint aki jól végezte dolgait, szerényen lelépett a szintérről, fiui bizalommal atyjának engedvén át kisded játékának lebonyolitását.

Az apa, Schossberger Zsigmond báró csakugyan magára vállalta a kötelezettségek lebonyolitását és ezt mesterileg intézte el. Gyorsan megnyerte egy nagy pénzcsoport támogatását s kijelentette, hogy a fia által összevásárolt értékpapirosokat effektive fogja átvenni. Hát csak ide azzal a 70—80 ezer darab részvényjegygyel. Megnyult persze a kontremin orra, hisz ilyesmire hogy számithatott volna, hogy az öreg ur az értékpapirosok valóságban való átvételére 50 millióczkát kivigni képes! Most tehát a kontreminnek szaladni kell az értékpapirosok után és saját kereseltükkel kénytelenek felverni ezek árát ugy, hogy mire átvételre kerül a sor, a papirosok értéküket javarészt visszanyerik s visszanyerik teljesen a Schossberger-czég fiókjában, ahonnan nem kerülnek elő, amig veszteség nélkül el nem helyezhetők. A kontremin tehát a már markában vélt millióknak szerény morzsáival kénytelen

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

Az Adriance, Platt & Co. new-yorki gyár világhirü
Adriance fűkaszáló
Adriance marokrakó- és
Adriance kévekötőaraló gépeinek

A V. Vermorel villefranchei gyár világhirü
„Eclair" peronospora fecskendőinek
„La Torpille" kénporozó- és
„Excelsior" szénkénegező gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselete.

Ia. aussigi Rézgálicz Ia. sublimált Kénpor

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpor

és mindennemü szőlővédekezési anyagok és szerek bevásárlási forrása.

megelégedni. Ez valóban mesteri elintézés volt.

Azon a természetes törvényen alapult ez a mesterfogás, hogy az árakat a kereslet és kínálat viszonya állapítja meg. Miért estek a Schossberger értékpapirosai? Azért, mert azokat a játékos a valóságban átvenni nem akarta s igy az eladók részéről azok tényleges bevásárlása nem volt szükséges. Az értékpapiros magánosok szekrényeiбe bezárva feküdt. De mégis tulkinálták a tulajdonosok tudta és hozzájárulása nélkül, mert a valóságban való átadásra nem gondoltak. A kereslet s kínálat természetes egyensulyát igy zavarták meg, mignem a Schossberger-czég elhatározta, hogy a különbözeteket nem téríti meg, hanem a papirosokat effektive átveszi. Most már tehát csakugyan be kellett vásárolni a papirost, minélfogva a tulajdonosok hozzájárulása mellőzhetővé vált s a kinálat a papiros beszerezhetőségének feltételeivel volt kénytelen azonosulni, azaz természetes alapjaira esett vissza. A különbözeti nyereségekre alapitott fedezetlen határidőüzlet által mesterségesen leszoritott árfolyamok tehát emelkedni kezdtek, a papirosok tényleges bevásárlási értékéig, tanuságául annak, hogy a reális érték csakis az effektiv üzleteknél juthat kifejezésre, mig a nem tényleges árnátvételt czélzó üzletek mesterséges és végtelen káros következményü árfolyamokat teremtenek.

De mi történik akkor, ha a fiunak az apa bölcsessége és nagy hitelereje segítségére nem jön?

Ez esetben a megvásárolt papirosok értéke a lebonyolitáskor hat millió koronával esett volna. Mivel pedig ezek az értékpapirosok magántulajdonosok kezében vannak s közvagyont képeznek, ennélfogva ezt a közvagyont érte volna a hat milliónyi értékveszteség. Azok az elemek tehát, akiknek vagyonkája szolid értékpapirosokba van fektetve, egyszerre milliókkal lettek volna szegényebbek, csupán azért, mert Schossberger Nándor báró ur rosszul spekulált. Egyetlen ember vakmerő hazardsága a veszteség következményeibe százakat sodorhat, akiknek pedig semmi közük a dologhoz. Ime ez az egyik világos és kézzel fogható tanusága ennek a megreparált játszmának.

Hasonló esetek sokkal sürübben fordulnak elő, semhogy ezt a jelenlegit felfujni volna érdemes. A legujabb eset csak nagy arányainál fogva tünik ki. A Schossberger-féle játszma kicsiben mindennap folyik. Ehhez képest a játék tárgyává tett közvagyon értéke is bizonytalan. Csakhogy ennek a bizonytalanságnak sulyos természete és a differenciáliás játékkal való szoros összefüggése ilyenkor tünik ki a legjobban, mikor egy-egy nagyjátékos elspekulálja magát. Feladatunk ilyenkor könnyüvé válik, mert szövevényes bizonyitgatások helyett csak a megmásithatlan tényre kell rámutatnunk és bizvást kérdezhetjük: rendben van-e ez igy? Szabad-e a törvénykezésnek tétlenül néznie az ilyen hazard játékokat?

Az legyen talán a levonandó tanuság a Schossberger-esetböl, hogy ne játsz a börzén? Hisz ezt a tanuságot a kártyajátékos is levonhatná a saját okulására, de a törvény nem bizik benne és eltiltja a hazard kártyajátéktól. Holott ebben mindenki csak a maga pénzét veszthati el. A báró ur differenciáiban ellenben a közvagyon is uszott. A báró ur kártyaveszteségeit egy csomó szolid értékpapiros tulajdonos siratta volna. Ám ebben a szerencsejáték erkölcstelen elemeit mégsem akarja meglátni az a törvény, amely a lutrijátékot oly nagy aggályosággal küszöbölte ki.

Avagy talán az legyen a tanuság, hogy szolid ember ne vásároljon értékpapirosokat? Hiszen most is az a nyavalyája az értéktözsdének, hogy a tőketulajdonosokat a hideg leli a papirosértékektől. Ma is az értéktözsde pangása s a tőke tartózkodó természete miatt panaszkodnak. Ilyen Schossberger-féle játszmák oltsák talán a nagyközönségbe a hiányzó bizalmat? Meggyőződésünk szerint el fog jönni az az idő, amikor a tőzsde saját érdekében lesz kénytelen segitségül hivni a törvényhozást, hogy a differenciáiis játékokat betiltsa.

Akinek nem tetszik odáig várni, annak jogában áll a további panaszkodás vagy mégegyszerübben megnyugodhatik abban, hogy a Schossberger Nándor báró ur fátuma szerencsésen megreparáltatott, ennélfogva a szenzáció véget ért és a dologról tovább beszélni nem érdemes. *B. B.*

VI. nemzetközi gazdakongresszus Párisban.

(Vége.)

Leblanc R. közoktatási főfelügyelő bemutatja következő jelentését: *A mezőgazdasági oktatás az elemi iskolákban.*

Az elemi oktatásról szólva kimutatja, hogy a néptanitó legnehezebben cselekszik, ha a gyermeket előkészíti a gazdasági oktatásra, megismerteti vele a természettudomány alaptételeit, az agronomiai szakkifejezéseket stb.

Leblanc inditványai a következők:

1. Az elemi népiskolában azt a mezőgazdasági oktatást kell behozni, melyet az 1897. január 4-iki francia miniszteri utasitás irt elő. A kongresszus óhajtja, hogy ezen oktatás fejlesztése c élja

TÁRCZA.

Kutya-tanulmányok.

— Irta: **Bársony István.** —

Az emberek általában azt hiszik, hogy ösmerik a kutyákat. Az unalomig elesépelt frázis, például, hogy „a kutya a hűség mintaképe". Ezt is eleget hallani: „olyan, mint a harapós kutya", vagy „éber, mint a kutya". Ezek mind oly tulajdonságok, amelyek sok kutyára ráillenek ugyan, de korántsem mindegyikre. Mert nem minden kutya hü, de nem is mindegyik harapós, söt még csak nem is éber.

Igazibb kutyabarátot nem igen ösmerek jómagamnál. De azért megvesztegetni magamat nem engedem. Jelszavak után el nem indulok. Követem a magam meggyőződését s hogy meggyőződésem lehessen, igyekszem belenézni az állat benső lényébe, ahol s ahogy lehet.

A minap a nemzetközi kutyakiállitás egy sereg kutyaszépséget hozott össze a Tattersall telepén. Igazi szépségek voltak. Gyönyörködni lehetett bennök. Aki jól megfigyelte a remek állatokat, bizonyára rákakadhatott a kutya-pszihologia némely vonására. De csak fogyatékosan. Hisz' a szokatlan helyzet, a tömeges együttlét nem volt alkalmas, hogy „egyenességet" mutassanak a kutyák. Némelyik egész nap is alig mozdult vaczkában, annyira röstelte a nagy nyilvánosságot. Voltak ellenben szemtelenek, amelyek folyvást magokra vonták lármás viseletökkel a közfigyelmet. (A legimpertinensebbek a vizslák közül kerültek ki.)

Amint ott diszelegtek sorjában, mégis feltünhetett némely jelentékeny különbség az egyes fajok viselkedésében. Ennek a megfigyelése érhetett valamit; de az igazi tapasztalatot akkor teheti az ember, amikor otthonában, szabadon van a kutya.

Nézzünk meg egy pár fajtát közelebbről. A vizslán kezdtem, amely a kutyatársadalom arisztokratája. Formája tetszetős, tekintete bizalmas és okos, értelme sokszor rendkivüli. (Ezt már a verebek is csiripelik.) Igazi vadász jó, tanult vizsla nélkül bénának érzi magát. Aki egy okos vizslával barangol erdő-mezőn, az sohasem érez elhagyatottságot. A vizsla olyanná válik számára odakint, mintha barátja volna. Nincs rá terem, hogy külön jellemezzek minden vizsafajtát. Pedig nagy különbség van a könnyebb pointer és setter, meg a nehezebb német vizsla között.

Az angol vizsla közt például több zseniális; a német közt több az okos. Az angol vizsla közt sok az ideges, szeszélyes; — a német vizsla közt több a tehetségtelen. Az angol vizsla orra általában jobb, mint a németé; de a lelőtt vadat, kivált a szárnyasokat, a német vizsla hűségesebben, kitartóbban keresi, ezt a munkát nem unja meg, mint ahogy megtudja unni az angol vizsla, ugy, hogy apportőrnek mindig szivesebben látom a németet. Ám mindez s még sok érdekes és értékes tulajdonság a *vadászaton* nyilatkozik meg a vizslában. Otthon a vizsla sok tökéletlenségre hajlandó. Kivételes, nagyon fegyelmezett példányok persze vannak. De ezeket kiszámitva a vizsla otthon nem csekély alkalmatlankodásra képes. Ugy lábatlankodni egyetlen más kutya sem tud. Öltönyünket nedves orrának az érintésével veszélyeztetni más kutya tizedrészben sem kisérli meg, mint a vizsla teszi. Tisztátalanságra is könnyen vetemedik. Diváraa, ágyra mindenféle ravasz fondorlattal igyekszik feljutni, ha erre titkos — bár titott — alkalma van. Gyakran pákosztos; csak kevéssé elkapatva is, réme a szakácsnénak. Emellett minden más társára kivált a lenézett háziebekre, irigy; étvágya csilapitásában önző és gyakran telhetetlen. S mindezekre gonosz ráadásul, nem is igazán hü. Mily könnyen áll rá a legtöbb vizsla például arra, hogy idegen vadászszal induljon vadászatra! De ha az elindulással még vonakodik is, kint a területen elfogja vadászszenvedélye s nem sokat bánja, ki fia, mi fia az, akinek keres. Persze olyankor, ha a gazdája nincs ott. Ámbár magam tapasztaltam, hogy egy barátom vizslája önként szegődött hozzám a gazdája mellől, mert véletlenül előlem kelt több vad s igy az én puskám szólt többet. Az önző állat tehát kész volt eserben hagyni urát, mert több mulatságot sejtett az én közelemben.

ból tüzzenek ki díjakat a tanítók és a növendékek számára és a záróvizsgáknak adjanak gyakorlati értéket.

2. A felsőbb népiskolákban és a földmivesiskolákban a természettani és természetrajzot tanítsák a mezőgazdaság széljai szempontjából; az elméleti és a gyakorlati oktatás alkalmazkodjék az illető vidék igényeihez és a mezőgazdasági ismeretekre a vizsgáknál fösult kell fektetni.

3. A tanítóképezdékben arról kell gondoskodni, hogy a leendő tanárok és tanítók képesek legyenek a mezőgazdaság elméleti és gyakorlati oktatására és pedig az illető vidék igényeinek megfelelő keretben.

4. Sürgősen szükséges továbbá a tanítóképezdékben és a polgári leányiskolákban elméleti és gyakorlati tanfolyamokat szerverni, ahol a *leányok* megtanulják a háztatási, baromfitenyésztési, tanyai és kertimunkákat.

Nocard a *szarvasmarha-tuberkulozis terjedése-veszélyessége és megelőzése* czimü jelentést terjeszti elő, melyben kifejti, hogy a tuberkulin igen becses tényező, mert lehetővé teszi a tüdővész felismerését a legelső fázisban. Igen szükséges a tej pasteurizálása, hogy a betegség ne terjedjen a fiatal állatok révén.

M. *Jobert* egy kérdésére válaszolva *Nocard* megjegyzi, hogy aki tejelő tehenet vásárol, teljes meggyőződést szerezhet az állat egészségi állapotáról, ha az állatot egy hónapig megügyeli és tuberkulin-próbát tesz. Egy hónap elég arra, hogy az állat ne reagáljon, ha néhány nappal az adás-vétel előtt beojtották, amit bizonyos lelkiismeretlen kereskedők megtesznek, hogy tuladjanak egy-egy tüdővészes állaton.

Nocard inditványa, mely egyhangulag elfogadtatott, a következő:

1. A szarvasmarha tüdővésze egyike azon állati betegségeknek, melyek a gazdáknak minden országban a legtöbb kárt okozzák.

2. Ez a betegség mindenütt terjed és veszélyivel fenyegeti a gazdákat és a közegészséget,

3. Miután a betegséget csakis is a járványos jellege teszi veszélyessé, a törvényhozásnak el kell rendelnie:

a) a beteg állatok elkülönitését az egészségesektől;

b) a kórtüneteket mutató állatokat és különösen a tőgykóros teheneket mielőbb le kell vágni;

c) a többi beteg állatokat is csak vágóhidi czélokra szabad eladni;

d) a vaj- és sajtkészítéshez való termékeket pasteurizálni kell.

Phillippe gazdasági tanár még a következő pontot ajánlja:

A tejelő tehenek istállóit évenkint legalább is kétszer közegészségi szempontból meg kell vizsgálni.

Ezt a javaslatot is elfogadta a kongresszus.

Sagnier bemutatja *Rocquigny gróf*, a Musée Social képviselőjének a következő határozati javaslatát.

I. A kongresszus kijelenti, hogy a *gazdasági egylet-k* és azok országos szervezetei nagyban hozájárulnak a mezőgazdaság haladásához amennyiben a talaj mivelését javitják és olcsóbbá teszik.

Felhivja azokat, hogy haladjanak igy tovább és a kisgazdáknak igyekezzenek megszerezni a nagybirtok munkaeszközeit és módozatait.

Hathatósan mozditják elő a gazdák anyagi jólétét, ha szervezik a szövetkezést.

II. A kongresszus kijelenti, hogy a *szövetkezés* módszerei csökkenthetik a termelés költségét, nagyobb értéket adhatnak a termékn k és könnyitik az értékesitést.

Különösen arra figyelmeztet, hogy a szövetkezés segélyével a gazdák kereskedelmileg szervezhetik termékeik értékesitését ugy a bel- mint a külföldi piaczokon.

A kongresszus ezt a kettős inditványt egyhangulag elfogadt a.

Vincey bemutatja a jelentést, melyet *Bechmann* és *Launay* urakkal együtt irt a csatornavizek gazdasági értékesitéséről és a következő javaslatot terjeszti elő, mely el is fogadtatott:

I. A városok legjobban és leghelyesebben ugy vezetik le csatornáik vizeit ha ott, ahol a viszonyok megengedik, a mezőgazdaság czéljaira használják.

II. Ugy a közegészség, mint a földmivelés érdeke szempontjából legjobb a csatornalevet porhanyós, vizeresztő és könnyen alagcsövezhető földekre vezetni.

III. A mezőgazdaságnak nagy érdeke fűződik ahoz, hogy a csatornálé felhasználása által tőkéletesitse a termesztését.

IV. Kivánatos, hogy a csatornalével trágyázott földek megjelölésénél kelló arány legyen oly földek közt, melyeknél az öntözés a termesztés szempontjából történik és oly földek közt, ahol a csatornalé levezetése a czél; az utóbbi szempont első sorban lesz irányadó.

V. A gazdák igyekezzenek a csatornalé termékenyitő alkatrészeit a lehető legjobban kihasználni, kisadagok használata és az öntözendő terület lehető kiterjesztése által.

Julius 7-iki ülés.

Elnök: Vogué marquis.

Le Cler, a franczia orsz. gazd. egyesület tagja a III. osztály nevében bemutatja a jelentése alapján elfogadott határozatai javaslatát a *tengeri árterek* (relais de la mer) *vizmentesitése és müvelése* tárgyában.

1. Nem kivánjuk ugyan, hogy csak is közvetlen koncessziók adassanak, de kivánatos, hogy amikor a nyilvános árlejtést a közérdek nem követeli és amikor komoly garancziák adatnak, rövid határidők alatt és egyszerű formalitások mellett adassanak meg a koncessziók.

2. Hogy a kormány mozditsa elő az efféle munkálatokat és vizi mérnökökkel tanulmányoztassa a vidéket, hol az árterek töltésezése és lecsapolása eredménynyel kecsegtet.

3. A tengeri árterek ilyetén ármentesitése az 1859 julius 17-iki törvény alapján ép olyan kedvezményekben részesitessék, mint az alagcsövezés.

A kongresszus ezt a javaslatot elfogadta.

Faure L. vizépitési mérnök *a talajjavitó társulatok* tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A kongresszus óhajtja, hogy oly országban, ahol még nem létezik, talajjavitási szolgálat szervezessék, mely a gazdák és gazdasági egyesületek rendelkezésére bocsát tudományosan és gyakorlatilag képzett közegeket, akik terveket készitenek, azokat végrehajtják, az egyes munkákat egységes szellemben vezetik és lehetővé teszik az öntözésre való vizek legczélszerübb értékesitését.

A kongresszus a javaslatot elfogadja.

Cardot a *hegyi legelők* tárgyában a következő javaslatot terjeszti:

A gazdakongresszus czélját óhajtván venni a hegyi legelők értékesökkenésének, óhajtja, hogy a kongresszuson képviselt országokban tegyék tanulmány tárgyává, illetve javitták a hegyi legelőkről szóló törvényeket oly czélból, hogy a hegyi legelők

---

Ime, mennyi vádaskodás egyszerre ugy-e? No, de ne méltatlankodjanak tisztelt vadászkollegáim, hisz a hibák tudása nem gátolja az események elősmerését és magasztalását. Érényei pedig vannak a vizslának bőségesen, amint erről százszámra adtam már bizonyitékot más czikkeimben. A vizslát, minden jó és kevésbé jó tulajdonságát egybevetve, tehetségeit megméríve, azok becsét megitélve, a világ első kutyájának bizonynyal jogosan tartjuk mi, vadászok.

Mily messze áll mögötte a kopó! Ez a közönyös, senkihez különösen nem vonzódó eb, amely ha teheti, magában ép oly kedvvel vadászik, mint ha lövés dörleje, kürt szava izgatja. A vizsla beszédes szeméből nagyon kevés jutott a kopónak. A hosszukás kopópofa sokkal kevesebb változatát tudja elárulni az érzelmeknek, mint a vizsla intelligens feje. A vizsla szemében szeretet, gyöngédség, öröm, félelem, izgatottság mind benne tud lenni. A kopó közönyén a vadászat reménységének az izgalmán kivül legfeljebb bizonyos lappangó, folytonos gyanakvás hat keresztül. Odakint, a rengetegben, a kopó egészen elválik urától; a maga mulatságára dolgozik, hajtván a futó vadat. Gazdáját néha órákig nem látja. Vele semmi bensőséges baráti viszonyban nincsen. Pákosztos hajlamát a lelőtt, vagy agyonhajszolt vad gyomrozása, marczangolása csak növeli. Bátran mondhatom, hogy minden kopó született tolvaj, amelynek a legkisebb alkalom is elég arra, hogy csenjen.

Még az elég jól tartott kopó is szivesen lop. Ám szabadságszeretete, független munkája a rengetegben, biztos hajszája a vad nyomán, a veszély, amiben a nagy ragadozókkal való véletlen találkozása könnyen döntheti, mind érdekessé teszi. A hallgatag erdőben a kopó csaholás olyan zene, ami minden csepp vérünket megpezsditi. A vizsla a kopóhoz képest szalongavallér, munkája finom, czizellált, az apró részletekkel hatásos. A kopó a vizslához képest kapczabetyár, aki maga is vad és ily vad kedvteléssel hat bele mindenbe; vakon vág neki a czéljának s nem nyugszik, amig el nem éri. De nem a gazdájénak igyekszik czzel a kedvében járni, csak a szenvedélye üzi-hajtja.

Lelki rokona a kopónak a *véreb*. A vizsla és a kopó némely tulajdonságának e különös vegyülete. A véreb értelme nagyobb a kopóénál, mert önuralomra van szüksége, amit a kopó soha sem ösmer. A véreb a sebzett vad nyomán órák mulva is elindul parancs szerint, hang nélkül, szerfölött óvatosan. Tudja, mily föladat vár rá. Valahol, ki tudja milyen közel, vagy talán mily távol: sebezve, esetleg haldokolva, vagy holtan fekszik a szarvasbikа. Oda kell neki jutni. Minél zajtalanabbul, annál jobb. A vad még lábra kaphat, tovább állhat. Örökre eltünhet a vadász elől. De ha kimult, vagy már mozdulni nem bir, akkor a véreb megáll mellette s hallatja éles csengő csaholását; elkiáltja végig a visszhangos erdőn: „itt! itt! itt fekszik!“ Csak oda kell menni nyugodtan s esetleg leszurni a haldokló vadat. Aki jól megnézi a véreb fejét, furcsa komolyságot találhat ábrázatán; mintha a halállal való örökös komázás, a vér szagának gyakori érzése a hóhér munkájára tenné hivatottá Pedig mennyivel hóhérabb a kopó! A véreb már cska a tragédiák utolsó jelenetét készíti elő, abban vesz részt. A kopó hangja a vadászkürtével kelt egyforma érzést. A véreb hangja mindig azt jelenti, amit a halálharang. Haldoklik, vagy már meg is halt valaki. Munkája komor. A véreb némán, filozófusi nyugalommal tud várni egyhelyben, amig rákerül a sor, hogy dolgozzék. Ebben és a sebzett vad nyomozásának a képességében hasonlit a jól nevelt vizslához. A vér imádása már kopó-vonás benne.

A tacskó megfelel nevének. Akármilyen vén, félig mindig kölyök, mert mindig kómikus és bohó. Jókedvü, mint a sorsukba belétörődött törpék, akikkel mindenki komázik. Mintha magából csinálna bolondot, olyan rendetlen s szeszélyes a tacskó; néha makacs és földsiketnek tetteti magát, hogy ne kelljen szót fogadnia. A szófogadás különben is gyönge oldala. Ha bebujt a róka- vagy borzlyukba, teljesen tőle függ, mikor kerül elő. Hivást ilyenkor nem akczeptál: de ha nem kivánkozik be, akkor meg nehéz törekvés rábirni, hogy látogatást tegyen a föld alatt. Ez már bűne, hacsak nem üres a tanya. Jobban vonzódik az emberhez, mint a kopó,

a lehető legjobb eredményt adják, illetve azok kihasználása javittassék;

a közbirtokok állami, tartományi, járási, községi, közintézeti, vagy szövetkezeti földek) javitása és jobb értékesitése érdekében kiterjedt közigazgatási és pénzügyi intézkedések tétessenek;

és hogy ezen két fontos kérdésről a legközelebbi gazdakongresszusnak tüzetes jelentés tétessék, mely felöleli az egyes államok által tett intézkedéseket.

Bénard J. a *tagositások* ügyében a következő javaslatot terjeszti elő:

1. Oly országokban, ahol a birtok nagyon meg van osolva, sürgősen tagositást kell eszközölni, oly értelemben, hogy mindenkinek birtoka lehetőleg együtt maradjon és módja legyen birtoka értékét és földjei jövedelmezőségét a munkálatok megkönnyitése által növelni.

2. Franciaországban módositandó az 1888-iki törvénynek az a része, mely a szövetkezetek alakitásához szükséges többséget illeti és tagoknak tekintendők mindazok az érdekeltek, akik a belépést nem tagadták meg irásban.

A törvénybe intézkedés venndő, hogy önrendelkezési joggal nem biró egyének (kiskoruak stb.) a kiceréltt parczellákat terhelő kölcsönöket és elsőbbségeket átruházhassák.

Barbentane elfogadott határozati javaslata „az állam és a magánosok szerepéről a lötenyésztés terén" következőleg szól:

I. Az állam a tenyésztés érdekében állandóan működjék és a lötenyésztést részesitse mindenféle kedvezményekben.

II. Az állam a lehető legnagyobb mérvben támogassa a magánytenyésztést és mozditsa elő lötenyésztő egyesületek alakitását.

III. Különféle typusok tenyésztese egy és ugyanazon a vidéken lehetőleg kerülendő, fajkiválasztás utján lehetőleg fentartandók az egyes vidékek százados typusai. Egységes fajok tenyésztése egy egész országban csak csalódásokat eredményezhet, mert nem minden vidék kedvezhet valamely fajnak.

Lechevallier javaslatot terjeszt elő a bérlőnek a bérlet lejártakor sdandó költségtérimenvről; erre nézve Straters, Drion (Belgium), de Belleville, de Marcillac, Néron, Courtin, de Gineste, Rouvière és Ratouis de Limay a következő inditványt teszik:

Miután az a kérdés, hogy a bérlőnek a *bérlet tartama alatt eszközölt beruházásokért* milyen térítmény adandó, az illető vidék gazdasági viszonyaihoz és szokásaihoz képest más-más elbirálás alá esik, a nemzetközi kongresszus az előterjesztett határozati javaslatot nem teheti vita tárgyává.

Ez az inditvány elfogadtatott.

Kolowrat gróf bemutat egy jelentést *Bosznia és Herczegovina* mezőgazdasági fejlődéséről 1878 óta és Huber (Sarajevo) jelentését a megszállott tartomány segélypénztárairól.

Barbentane bemutatja *Lavalard* jelentését a *mechanikai szállitó eszközök hatásáról a lötenyésztésre.*

„Miután a mechanikai szállitó eszközök terjedése folytán a nyerges, hintó és a jó igavonó lovak használata nem fog csökkeni, hanem csakis a silányabb minőségű lovaké, a lötenyésztők igyekezzenek csakis jobb faju és meghatározott használatra való lovakat tenyészteni.

Levasseur a világ gabnatermeléséről és a földjáradékról tart felolvasást. Ugy hiszi, hogy a sokat emlitett tulterme'és nem létezik, mert az egész termést mindig fogyasztják el és a jólét terjedése a termelés növekedésének tulajdonitandó. A mezőgazdaság csak a tudomány segélyével fogja a fölmerült nehézségeket legyőzni.

Bouesco szerint a gabna árcsökkenését a szintén hanyatló értékü ipartermékekkel való csere okozza és az ezüst demonetizációja; a bimetallizmuszhoz kell visszatérni.

Károlyi gróf osztja Levasseur nézetét, de ugy hiszi, hogy a törvényhozás, a szövetkezeti eszme előmozditásával, hathatósan segithet a bajokon.

Riepenhausen-Crangen csatlakozik gróf Károlyi nézetéhez.

Luppé ellenzi Levasseur némely nézetét. Kinek használ a gabna árcsökkenése? Némileg a fogyasztónak, a gazdának soha. A gabna árcsökkenése tehát válhatik a mezőgazdaság javára. Levasseur azt hiszi, hogy a föld értéke ugyanannyi mint 1830 ban. Luppe ugy hiszi, hogy a müvelés alá vett homokterületektől eltekintve a föld értéke 30—50%-kal csökkent és ez történt a termékekkel is.

René Berge a II. szakosztály határozati javaslatait terjeszti elő.

Gomot javaslata a népiskolai gazdasági oktatásról igy szól:

A tanulókat elsősorban arra kell szoktatni, hogy a tárgyakat categoriák szerint csoportositani tudják, megtudják különböztetni a növeket a talajnemeket, az ásványokat, a növényeket, magvakat, trágyanemeket, rovarokat stb; a mezőkön és a jobb tanyákon kirándulások alkalmával mutassa meg a tanitó ezeket a tárgyakat.

A javaslat elfogadtatott.

Madame Bodin a nők szakoktatásáról a tejgazdasági és háztartási iskolákban a következő javaslatot terjesztette elő:

1. Lehetőleg fejlesztení és szaporitani kell a vidéken a tejgazdasági és háztartási leányiskolákat.

2. Az iskolákban egyszerü, családias nevelési rendszer alkalmazandó.

3. A leányt a női hivatás számára kell nevelni, ugy hogy a maga köréből ki ne vágyódjék.

4. A nő arra a külön hivatásra neveltessék, amelyre teremtve van, ne térjen el a női foglalkozások kövétől, ne köteteljen más jogokat és ne avatkozzék a férfiak munkáiba.

A kongresszus ezt az inditványt egyhangulag elfogadta.

Madame *Czaplinska* inditványára a kongresszus kimondotta, hogy

A nők mezőgazdasági oktatását jobban kell fejleszteni mintsem a multban történt.

Hommell szaktanár javaslata a vetőmagvak és egyéb mezőgazdasági czikkek ellenőrzéséről szavazás alá bocsáttatott. Ez a javaslat igy szól:

1. A különféle államokban alkalmazott törvények, a kisérleti állomások, állami, városi és egyesületi laboratoriumok, vegykisérleti állomások hatása folytán csökkentek az élelmiszerkereskedésben divott hamisitások. De mindezek az intézmények még nem elégségesek és a czél biztositása érdekében a fennálló törvényeket revidiálni és kiegésziteni kell.

2. A törvények legyenek általános jellegüek, sujtsanak minden ham'sitást, minden tényt, mely a vevőt az eladott tárgy minősége, mennyisége és értéke tekintetében tévedésbe akarja ejteni. Terjedjenek ki a növényekre, magvakra, minden anyagra, mely az emberek vagy háziállatok táplálékául szolgál, a növények vagy állatok fejlődésére és megóvására alkalmas. Az eladó a számlán mindenkor vállaljon kezességet a szállitott czikk természetes és tiszta voltáért és mindenért, ami annak értékét megállapitja.

3. A törvények arra is terjedjenek ki, hogy ha valamely hasznos tárgy az igazi értékével arányban nem álló áron adatik el, az ilyen eladás, ha a különbözet az illető czikkre nézve megállapitandó hányadot meghaladja, csalásnak minősittessék. A kongresszus mellékbüntetésül azt is óhajtja, hogy a *szóban levő csalásokért való elmarasztalások széles körben hozassanak nyilvánosságra.*

4. Miután a gazda rendszerint nem igen szeret maga védekezni, a termékek állapotának konstatálásával megbizott közegeket arra kell kötelezni, hogy a csalásokat az illető biró hatóságnak jelentsék fel és törvényszétés esetén hivatalból kérjék az eljárás megindítását.

5. Óhajtandó, hogy az államok egységesen állapitják meg az élelmiszerek és mezőgazdasági czikkek vegyelemzési módszerét, a hamisitások ismérveit és büntetését és hogy a különféle országok kisérletügyi intézetei rendes összeköttetést tartsanak fenn egymással,

Comon L. inditványára a kongresszus a *vándortanitást* illetőleg azt az óhajt fejezi ki,

hogy a rendes iskolákon tejgazdasagi vándoriskolák létesittessenek, minők az irországiak és belgiumiak.

Coupan inditványára még kimondatott,

hogy a vándortanitás lehetőleg a vidéki gazdasági kiállitások kapcsán tervezteszék.

Ringelmann inditványa a *gépkisérletezésről* szintén elfogadtatott.

Elfogadtatott René *Berge* bányamérnöknek tüzetesen indokolt következő javaslata:

I. A *kisérleti és tangazdaságok* igen hathatosan járultak hozzá a mezőgazdaság és a szőlőgazdaság fejlesztéséhez. De a számuk bizonyos vidékeken még nem elég nagy. Kivánatos, hogy minden megyében szavazzák meg a szükséges összegeket erre az intézményre, mely a legnagyobb szolgálatokat teheti a mezőgazdaságnak.

II. A gazdasági szaktanárok vannak hivatva meghatározni az ilyen kisérleti gazdaságok különleges teendőit. Meg kell különböztetni a kisérleti gazdaságokat a tangazdaságoktól, amennyiben a kockázatos kisérletek az előbbieken történjenek és a tangazdaságokban csak szorosan gyakorlati gazdálkodás követtessék.

III. A tangazdaságok számát lehetőleg szaporitani kell.

IV. Azok oly terjedelmüek legyenek, amenynire a helyi viszonyok csak engedik.

Egy-egy tangazdaságban mindig csak egy-egy kisérlet történjék, nehogy az eredmények különbözőségének valódi oka felől kétely támadhasson.

Vuyst inditványára a javaslat megtoldatott még a következő ponttal:

VI. Kivánatos, hogy a gazdasági tanárok vidékekkint közös egyetértéssel és egységes terv szerint létesitsék a kisérleti és tangazdaságokat, az illető vidék agronomiai térképének megszerkesztése czéljából.

Kayser E., a nímesi szőlészeti kisérleti állomás igazgatója a következő javaslatot terjeszti elő:

1. Vidékenkint szőlészeti kisérleti állomások létesitendők.

2. Megfontolás tárgyává teendő nem-e szükséges ezeken az állomásokon felnőttek számára

---

mert nagyobb szüksége is van erős barátra. Nem igazi szeretet, hanem inkább önzés vezeti ebben. Ott, ahol el nem tévedhet, fakénél hagyja a gazdáját, akárhányszor s haza lohol, ha megunta az együttes mulatságot. Félni nem igen fél tőle a vad, hacsak az egészen fiatal róka, vagy borzkölyök nem. Inkább alkalmatlan, semmint veszedelmes; fellármázza a földalatti üregek csendjét, megbolygatja az erdő nyugalmát; de még a nyul is csak baktat előtte, nincs mért fusson; lassu a tacskó, még csak meg sem közeliti. Pedig föjellemvonása a bátorság, elszántság. Mily halalmegvetessel meri alig pár lépésnyirol csaholni a vadkant, hogy belemar a sokkal erősebb borzba. Nem is tacskó, amelyiknek az orra, feje, nyaka össze nincsen marva, tele nincs párbajsebbel. De azért holnap ujra dühbel, konokul támad a földalatti labirintban ahol pedig csak vendég.

Az agár nem igazi vadászeb. Amelyik kutya a puskával nincs jó barátságban, azt vadász-kutyának tartani nem lehet. Kecses és gyors, ezek külső előnyei. De nincs ragaszkodás benne; nincs megbizható jelleme, mint például az őrző ebek minden fajtájának.

Ezek az őrző ebek a magyar ember igazi kutyái. A komondor, a kuvasz, a puli.

Ezek a parasztkutyák. Csak életmódjok paraszt. Ők magok szépek, érdekesek. Megérdemlik, hogy külön czikkben adjak pszichologiai képet róluk.

általános jellegü vagy bizonyos napi kérdésekre kiterjedő előadásokat rendezni.

A javaslat előfogadtatott.

Guffroy mérnök kifejti, hogy a vegyelemzésnél milyen használt lehet venni a mikroszkópnak és a kongresszus kimondja, hogy:

a vegyi laboratoriumokban általános használatba kellene venni a minőségi elemzésekhez a mikroszkópot.

Loverdo javaslata a mezőgazdasági tanintézetekben behozandó *kereskedelmi oktatásról* (*Grosjean* módosításával) következő alakban fogadtatott el:

A gazdasági termények értékesítésének előmozditása céljából a mezőgazdasági felsőbb- és középiskolákban nagyobb gond forditandó a kereskedelmi ismeretekre.

Hérissant, a trois-croix-i földmivesiskola igazgatója kifejti, hogy a földmivesiskolák az államnak sokba kerülnek és a költség jó részben kárba vész, mert sok tanuló elmarad a gazdasági pályáról. A kongresszus ehhez képest kimondja, hogy

a földmivesiskolák végzett növendékei a katonai szolgálat tekintetében ugyanolyan kedvezményben részesittessenek, mint az iparisko'a vagy a középfoku gazdasági iskolák növendékei, de csak oly feltétel alatt, hogy legalább tiz évig a földmivelési pályán maradnak, miután ezen kedvezmény sok növendéket vonzana, az ingyenes helyeket fenn kell tartani a földmivelők fiainak, akik a felvételi vizsgánál is előnyben részesitendők.

Bussard L. és *Schribaux* inditványára a kongresszus kimondja:

I. Miután a specializálázció nagy előnyöket nyujt, kivánatos, hogy a vetőmagvak vizsgálata a vegykisérleti állomásoktól elkülönitett intézetekben eszközöltessék;

II. a magvizsgáló állomásoknak módot kell nyujtani arra, hogy közegeik minden évben az eladási és vizsgálati idény kezdetén a termelő vidékekre mehessenek és megállapithassák a vetőmagvak átlagos typusát;

III. a magvizsgáló-állomások mellett kisérleti telepek létesitendők a magvak termelésének tanulmányozása és a növénytermesztés javitása céljából.

Julius 7-iki esti ülés.

Elnök: *M. Gomot.*

Czaplinska Mária felolvassa a vasuti állomásokon létesitendő *vetemény-kiállitásokról* szóló előadását, melynek kapcsán a kongresszus kimondja, hogy

oly országokban, ahol még nincsenek a vasuti indóházakban üvegszekrények állitandók fel, melyekben minden gazda kiállitha'ja a maga termékeit.

Erlincourt k. a. lelkes előadást tart a „*Maison du soldat*" cz. intézményről, melynek az a czélja, hogy kiszolgált katonák, akik most tömegesen maradnak el a falvakból, valamely gazdaságban helyeztessenek el, ahol megélhetnek mindaddig, amig rendes foglalkozást nem kapnak.

Az előadást zajosan megtapsolták és a kongresszus kimondta azt az óhajt, hogy:

„a katonai hatóságok az elbocsátott katonákat az illetőségi községeikbe küldjék."

Sagnier Henrik bemutatja a kongresszusnak a *magyar földmivelési miniszter* részéről „A magyarországi madarakról" felajánlott monográfiát.

Dylowski János kifejti, hogy a gyarmatok szempontjából külön mezőgazdasági szakoktatást kell szervezni kisérleti telepekkel. A kongresszus kimondja:

„miután a gyarmatok felvirágzása a mezőgazdaság fejlesztésétől függ, kivánatos, hogy:

1. a gyarmatokban a mezőgazdasági oktatás szervesztessék,

2. a gyarmatokban kisérleti telepek létesittessenek.

Ficher v. Waldheim a VII. szakoszály nevében ajánlja *Eriksson* következő javaslatát a *gabnarozsdáról*:

1. Oly országokban, ahol a gabnarozsdának jelentékeny gyakorlati fontossága van, a kormányok megkerestetestek, hogy ezen betegség tanulmányozására kellő összeget engedélyezzenek, ugy, hogy a tanulmányokat legalább öt éven át lehessen folytatni.

2. Ezen tanulmányok czélja, a különféle helyeken kisérletezni az illető ország különféle gabnanemeivel és megállapitani, hogy az egyes gabonemek milyen értékűek és mennyiben mutatnak ellentállóképességet a rozsda ellen; a termesztésből kizárandók az oly vá'ajok, melyek könnyen rozsdásodtak.

3. A különféle válfajok tanulmányozása után lehetőleg széles nemzetközi alapon kell tanulmányozni, hogy a rozsdagomba mennyiben telei át és miképen terjed a külhebatások folytán.

További tanulmány tárgyát képezhetné, hogy egyes válfajok keresztezése után nem lehetne-e olyan fajokat termeszteni, melyek ellentállnak a rozsdának és egyéb jó tulajdonságokkal is birnak.

4. A szóban levő kutatásokkal megbizottak öt év mulva általános összejövetelt tartsanak, hogy közölhessék egymással a tett észleleteket és a jövőre nézve egységesen kövessék a legjobbnak bizonyult eljárást.

A kongresszus ezt a javaslatot elfogadta.

Cornu inditványára a kongresszus a délszaki fötermények (kávé, kakaó, czukornád) betegségei tárgyában a következő javaslatot fogadta el:

1. A délszaki élőnövények behozatala csak külön engedély mellett és az illető kormány felelősége mellett engedhe'ő meg;

2. a behozott élőnövények elkülönitett helyekre viendők, ahol legalább egy éven át megfigyelés alatt maradnak.

Sorauer inditványára a kongresszus kimondja, hogy:

az élősdiek elleni küzdelem eddigi módszerét minden egyes termelvényre nézve praeventiv kezeléssel kell kiegészitení;

a növények megvédését az élősdiek ellen ható kutatások tárgyává kell tenni, különös figyelemmel arra, hogy a talaj és a trágya milyen hatást gyakorol a parazitákra;

a *növények hygiéniéját* már csak azért is szükséges tanulmányozni, mert a tett észleletek azt bizonyitják, hogy a bajt nemcsak az élősdiek kisebb vagy nagyobb száma okozza, hanem az illető növények általános állapota és az ellentállóképességének gyengesége is, ugy hogy ezt az állapotot javitani kell és az ellentállóképességet fejleszteni.

Vermorel inditványára a kongresszus kimondja, hogy

a parazitologia tudományának előmozditása céljából nemzetközi pályázatot kellene kiirni és minden egyes élősdi fajra nézve dijat kell adni

a) a legjobb biologiai tanulmánynak,

b) a pusztitás leggyakorlatibb módjának.

Elfogadtatik *Dreyfus* F. következő határozati javaslata:

1. a legnagyobb mérvben kell szervezni a *nyomorék csavargók és koldusok* segélyezését, rőgtönös segélyezés és biztositó egyletek, nyugdijegyletek, segélyegyletek létesitése és a betegápolás szervezése által;

2. az egészségeseket, kik önhibájukon kivül munka nélkül maradtak, segélyezni kell, külön műhelyekben, ipari és mezőgazdasági munkatelepeken való foglalkoztatás által.

A hivatásszerű koldusok és csavargók elleni bünügyi rendszabályok foganatositandók: evégből a kongresszus a következőket javasolja:

a) kormányintézkedések:

a külföldi egészséges koldusok, ha nincs tartózkodási engedélyük, kitaszitandók;

minden nomádéletü embernek külön tartózkodási engedély adandó;

a csendőrök, pénzügyi közegek, erdészek stb. egyetértve működjenek;

a városokban biztonsági etapémenhelyek létesitendők, ahol az átutazott egyének nyilvántartatnak;

a vidék egészségügyi és biztonsági érdekeire veszélyes csavargások megszüntetendők.

b) törvényhozási intézkedések:

a kongresszus oly törvényeket kér alkotni, melyeknél fogva a helyi hatóságok a letartóztatott hivatásos koldusokat és csavargókat dologházakba küldik és róluk országos nyilvántartást vezetnek.

Allier és Lavollée inditványára a következő pótlás fogadtatott el.

A közhatóságok működésének támogatása céljából a koldusok és csavargók segélyezése végett alakult jótékonysági egyesületeknek minél szélesebb működési kört kell engedni.

René Berge inditványára a kongresszus még azt az óhajtást is fejezi ki, hogy

a recidivista koldusok és csavargók magánzárkában üljék le a büntetésüket.

Laurent de l' Arbousset inditványára a kongresszus azt az óhajt fejezi ki, hogy

a szederfák tenyésztését lehetőleg fejlesztení kell a Földközi, az Adriai és a Fekete tenger partvidékein, de különösen Tunisban és Algirban, ahol igen jó eredményekkel kecsegtet.

A kongresszus tagjai a napirend letárgyalása után, julius 7-én a Hôtel Continentalban lakomára gyültek, amelyen Dupuy földmivelési miniszter körül ott voltak a miniszter több elődje, előkelő tanácsosai és a szakiskolák kitünőségei.

Beszédeket tartottak *Méline* J. elnök, Jean *Dupuy* földmivelési miniszter, dr. *Darányi* Ignácz magyar földmivelési miniszter, Pavoncelli, Stébout, Arnim-Criewen, Vogüé marquis, gróf Kolowrát, Louis Passy, a franczia orsz. gazdasági egyesület állandó titkára és Alvord őrnagy.

A felköszöntők sorát *Méline* elnök a következő szavakkal zárta be: Éljenek a földkerekség mezőgazdái, éljenek Franczia ország vendégei.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Kovácsy Béla.**

A tehenek elléséről és a borjuk fölneveléséről a választásig.

Ha a tehenek elléséről beszélni akarunk, előbb vissza kell nyulnunk azon időpontra, mikor a tehenet le kell apasztanunk. A leapasztás időpontja és módja igen fontes a születendő borjura nézve s függ attól, hogy az anyatehén milyen fejős, mert ha jobb fejős, akkor valamivel később ha rosszabb, akkor előbb apasztjuk el. Vannak tehenek, melyek egészen a leellésig tejelnek, mások megint, melyek az ellés előtt alig néhány nappal apasztják el tejüket, de ezen időpont után csakhamar ismét tőgyelni kezdenek, ami már az ellés előjele; végül vannak, melyek leellésük előtt 4—5 hónapig sem tejelnek.

A tej leapasztása azért szükséges, hogy az anya jobban táplálhassa a méhében levő borjut, vagyis a felvett tápanyag legnagyobb részét magzatja nevelésére fordithassa s ekkor ne kivánjuk tőle, hogy még tejet is adjon; de sót tanácsos, hogy ezen természetadta szándékában elő is segitsük. Általában szabályul állitható, hogy eltekintve a tehén fejési képességétől, ellési ideje előtt legalább 6—8 héttel apaszszuk el tejét és nem bánjuk, meg, ha ezt megtesszszük, mert ha a tejet ezen idő alatt el is veszitjük, de bőven megnyerjük azt a megszületendő szebb borjuban, mert minél előbb történik a tej leapasztása, annál erőtejesebb és fejlettebb lesz a magzatja.

A tej leapasztását azonban ugy eszközöljük, hogy a jelzett 8 heti időszak előtt a tehén háromszori fejését redukáljuk kétszeri

fejésre, azután egy hét mulva egyszeri fejésre és végül a hatodik-hetedik hétben teljesen elhagyjuk, de semmi esetre se hagyjuk el egyszerre, mert a tőgyben levő tejelválasztó mirigyek állandóan működvén, ha ezeket lassan le nem szoktatjuk munkájuktól, továbbra is tejet fognak produkálni s ebből igen könnyen tőgybajok származhatnak.

Ha az ellés előtt hat héttel a tehenet a vázolt módon leapasztottuk, különösen ügyeljünk arra, hogy a tehénnek meglegyen a kellő nyugalma; kevés mozgás és friss levegő azonban nem árt, sőt szükséges, csak ne legyen tulságos nagy mértékü. Nagyon gyakori az az eset, hogy a hasas tehenet ilyen stádiumban sokkal jobban etetik, mint rendesen, ugy gondolkodván, hogy az a borju fejlődésére jó befolyással van; ámi azonban éppen ellenkezőleg áll, mert a hirtelen jobb takarmányozás mellett emésztési zavarok állhatnak be, de meg a magzat is a jobb takarmány folytán aránytalanul és egyszerre több táplálékot kapván, hirtelen fejlődik s hamarosan, idő előtt jön a világra. Azért legtanácsosabb a hasas tehén takarmányozásán ezen döben már nem változtatni; ámde megtehetjük azt és ez tanácsos is, hogy a tehenet vemhességének előbbi szakaiban tartjuk jobban, mint a melyik nem vemhes s ez az egyenletesen jó takarmányozás a magzat kifejlődésére igen jó befolyással lesz; de a takarmányozásban hirtelen változtatni ekkor már nem tanácsos.

Ha a vemhesség elérte végső időszakát, ami teheneknél a befolyatástól 275—280 nap, vagyis kerek összegben kilencz hónap mulva következik be, elérkezik az ellés ideje, vagyis a magzat az anya testében annyira kifejlődött, hogy életképes lett.

Ez időszakban, — ha ugyanis a tehén már megereszti tejét, vagyis a próbálgatásra tej jön ki a csecseiből (ami néha magától is csepeg s vagy a tej tulbőségében, vagy pedig a csecseszáró izmok gyöngeségében lelj magyarázatát), czélszerű a tehén csecseit naponkint is meghuzogatni, a minek ismét többféle czélja van. Először is a tejmirigyeket a csecsbimbók izgatása által tevékenyebb működésre serkentjük, hogy a megszületett magzat kellő mennyiségü tejet találjon; továbbá a beköveikezendő fejéshez a tehenet rászoktatjuk és végül az apadtsági időszak alatt a csecsbimbókban felgyülemlett piszkot onnan eltávolítjuk; magától értetődik, hogy az igy nyert ugyis cseklyke tejet felhasználni nem szabad s azt legczélszerübb a trágyára önteni.

Ha az ellés már közel van, amit a jelekből láthatunk, akkor kötelességünk a tehén alatt jól és szélesen megalmozni, hogy a tehén kényelmes fekvő helyet találjon, de meg, hogy a megszülettendő magzat is tiszta szalmára essék és ne piszokba; továbbá igen czélszerü a tehén hátulsó részeit megtisztogatni, hogy a szüléskor semmi piszok se legyen, mert a piszokból ugy a tehén, mint a borju könnyen olyan betegségek csiráit szedheti fel, amelyek rájuk végzetes hatásuak lehetnek.

Hogyha az elléshez igy elkészültünk, legczélszerübb a tehenet nyugalomban hagyni, hadd végezze a természet azon munkáját, hogy végtelen ereje folytán egy uj lényt küld a világra. Mikor a vajudások már gyakoriabbak, csakhamar kinyilnak a péraajkak s egy nagyobb erőlködés roham közben először egy vizzel telt hólyag nyulik ki a pérából, rendesen már felszakadt állapotban. Ez az ugynevezett magzatburok, mely a vajudási erők folytán felreped és az ugynevezett megzatvizzel tele lévén, az belőle kifolyik, maga után visszahagyva a burok foszlányait.

Ezen esemény után néhány perczre megkönnyebbülés látható az állaton, de csakhamar erősebb vajudási roham következik, mely után a méhhüvelyben megjelenik rendes viszonyok között a magzat két első lába. Ezentul mindgyakoriabbak a vajudások s minden ilyen rohamnál a magzat előbbre tolódik, mig a legnagyobb akadály a fej ki nem jön, mely után a test többi része már könnyen kicsuszik. Ez az egész folyamat rendesen $^1/_4$ óra alatt megtörténik, amit rendes ellésnek nevezünk.

Vannak azonban ettől eltérések is, igy ha például a magzat oly nagy, hogy kijő etele sokkal nehezebb; vagy ha az anya medenczecsontjai oly szükek, hogy még a normális nagyságu borju sem tud akadálytalanul kijönni belőle; vagy végül ha a magzat a méhben a rendestől eltérően fekszik. Ezen eseteket rendellenes ellésnek nevezünk és ekkor a szülésnél emberi segitséget is kell igénybe vennünk.

Ha nehéz szülésről van szó, akkor ugy járunk el, hogy a magzatnak a méhhüvelyből kilátszó, vagy már közvetlen a méhhüvely előtt fekvő lábait megfogjuk, vagy azokra ügy kötelet erősitünk (hogy a gyenge lábak bőrét be ne vágja) s amit az anyaálló vajudik, lassan mi is huzunk egyet, azonban mindig csak akkor, ha a vajudási roham tart és csak addig, mig a vajudási roham tart s akkor is vigyázunk arra, hogy a magzat huzása a testtel egyenletes és nyugodt legyen, — ránczigálni azt nem szabad. Igy segédkezve, rendesen nagyobb baj nélkül segitjük a magzatot a szük nyiláson átjuni.

Nagyon kell azonban arra ügyelni, hogy ezt teljesen tiszta kézzel tegyük meg, mert ha a kezünkön netán levő piszok a méhbe jut, ez rendesen az anya megbetegedését vonja maga után. E végből először ujjaink körmeit levágjuk, hogy velük a méh falait meg ne sértsük, továbbá kezeinket szappanos vizben jól megmosuk és ha csak lehetséges, gyengén $^1/_2$—$^1/_2$% os) karbolvizzel, vagy ilyenre higitott kreolinoldattal leöblitjük s igy teljesen tiszta kezekkel nyulunk csak be a méhbe, a legnagyobb óvatossággal szétnyitva a péraajkakat, összehuzott kézujjakkal óvatosan haladunk a nyiláson lefelé, mig a magzat lábait elérjük.

Sokkal nagyobb a baj, ha a magzat a rendestől eltérően fekszik a méhben, a mi többféleképpen lehetséges: vagy hátsó lábaival fekszik a méhnyiláson fellé, vagy a feje a nyaka felé, vagy aláhajlik, vagy testéhez oldaltsimulva fekszik és még sok más módon fekhetik. Ezen esetben a szülés természetesen nagyon meg van nehezitve s hogy megtudhassuk, miben áll a rendellenesség, az előbb leirt módon a méhbe nyulunk és a magzat fekvését kitapogatjuk. Ha az eltérés csekélyebb, akkor azon magunk is tudunk segiteni (természetesen ha az ehhez megkivántató ügyességgel és kurerővel birunk), ha kezünkkel az illető rendellenesen fekvő testrészt rendes fekvésébe igazitjuk; de ha az eltérés nagyobb, akkor legjobb az állatorvos tanácsát venni igénybe, mert babrálásunk a magzat, — sőt az anya életébe is kerülhet.

Ha a magzat az anyából szerencsésen élve kikerült, vagyis ha a szülés rendesen lefolyt, akkor első kötelességünk a borju száját az abban lévő és arra tapadó nyálkától megtisztitani, hogy a borju lélegzethez jusson; továbbá a köldökzsinórt (melyen át eddig anyjától táplálkozott) megtekinteni, elvan-e szakadva, ha magától elszakadt és a szakadás helyén vérzés állt be, akkor legjobb a zsinórt a testtől közvetlen távolságban lekötni, mikor is a vérzés magától eláll; ha azonban nem szakadt el, akkor vagy ügyesen kettészakitjuk s lekötjük, vagy pedig egy tiszta éles késsel elvágjuk s igy kötjük le. Ha a borjut még lábain csülkei közt, fején és testén esetleg levő hólyagfoszlányoktól és nyálkától megszabadítottuk, akkor felemeljük és anya elé helyezzük, hogy az lenyalhassa, vagyis hogy a tisztogatási munkát természetadta ösztönénél fogva ő befejezhesse, mi czélból czélszerű a borjut az anya előtt többször meg is forditani, hogy az anya a borjut teljesen felszárithassa.

Nagyon szokásos dolog a magzatot ilyenkor sóval vagy korpával behinteni, hogy az anya mintegy jobb étvággyal nyalhassa le; ez azonban nem jó eljárás, mert egyrészt a sóból, vagy korpából a magzat szemébe, fülébe vagy szájába is hullhat, ami természetesen épen az ilyen gyenge állatkánál legkevésbé sem kivánatos, másrészt a czélt is eltévesztjük vele, mert a lenyalás czélja — mint már emlitettem. — épen az állatka megszárítása, holott ha a borjut sóval vagy korpával behintik, ezek lenyalása az anyát több nyálkaképzésre készteti s igy a magzat felszárítása annál inkább késik, ami pedig ilyenkor legkevésbé sem tanácsos, mert a borju könnyen meghül.

Az ellés megtörténte után az állat rendesen fel szokott kelni, hacsak a nehéz ellés fajdalmai annyira el nem gyengitették, hogy felkelni nem bir, amikor legjobb, ha fekve hagyjuk, mig a fájdalmakat kipihenni. Ekkor csüngő állapotban látható a pérájából kilógó felszakadt magzatburok, mely azonban rendesen néhány óra alatt teljesen kiesik s ezt az anya tisztulásának nevezzük. Van azonban arra is eset, hogy a burok csak napok mulva szabadul ki a testből, ez azonban mindig rendellenes állapot. Miután pedig kivánatos, hogy az anya ezen buroktól mihamarább megszabaduljon, nehogy benne rohadni kezdjen s az anya egészségét igy veszélyeztesse, tanácsos ilyen esetben, ha ugyanis a burok két nap alatt sem jött ki, hogy az anya méhét megirrigáljuk, vagyis 1—$^1/_2$%-os karbolsav-oldattal kifecskendezzük és pedig naponta egy-kétszér mindaddig, mig a testből visszafolyó ezen gyógyvizben a burok maradékaira, foszlányaira akadunk s csak ha ezen folyadék tisztán jön ki a pérából, lehetünk biztosak arról, hogy a méh teljesen kitisztult.

Arra is van eset, hogy a magzatburok fel nem szakad s a borju ezen burokban jön a világra; ezen esetben ezt a burkot nekünk kell az ujjunkkal felrepesztenünk, nehogy a borju megfuljon; mert tudnunk kell azt, hogy amint a borju világra jön, azonnal megszakad az anyával való szervi összefüggése és mindjárt saját életszerveire van szüksége s igy fontos kötelességünk a borjut azonnal lélegzéshez juttatnunk.

A rendesen lefolyt szülés után az anyával többé csak épen az a dolgunk, hogy a kellő nyugalmát biztositjuk, hogy a meghülésétől megvédjük, hogy kellően takarmányozzuk és hogy teljes megtisztulására ügyelünk, végül a hátsó részeit száraz rongygyal, vagy szalmával megtörülgetve, tőgyét tisztára lemosva, kifejjük, szintén azon már fennebb is jelzett czélból, hogy a csecsbimbókban, vagyis a tejjáratokban felgyülemlett piszkot azokból eltávolitsuk s igy a borjut biztositsuk arról, hogy tiszta tejet kap, mihelyest néhány óra mulva természetadta ösztönétől indittatva, maga is felemelkedik s a csecs után nyul.

Gyakran megesik azonban, hogy a borju nem szopik magától, mikor is a borjut a csecshez vezetni kell s a szájába huzva egy kis tejet, a csecsre kell kell rászoktatni; ismét arra is van eset, hogy az anya nem engedi borját szopni, a mi különösen az első borjas teheneknél fordul elő s rendesen onnan ered, hogy vagy szokatlan dolog ez neki, vagy pedig csiklandós a tehén s ekkor jó bánásmóddal az ellenszegülésről a tehenet könnyen leszoktatjuk, de meglehet, hogy a tőgy beteg s ha ezt megvizsgálva, csakugyan észleljük, akkor legjobb, ha az állatorvoshoz fordulunk tanácsért. De ha csak muló bajról van szó, magunk is segithetünk rajta, például kemény, vagy felrepedezett tőgynél tiszta zsirral való kenegetés által s dagadt tőgynél eczetes agyaggal való bekenés által; vakcsecsnél annak vékony tüvel való ügyes átszurása által; de mindenkor igyekez-

zünk arra, hogy a tejet a tőgyből kifejhessük, mert ha az a tőgyben marad, könnyen tőgylobot, vagy komplikáltabb tejbajokat idézhet elő.

(Vége köv.)

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Nozay Gyula.

Beteg szőlőfürt, beteg hajtás és beteg levelek.

L. J. a következő kérdést intézte a „*Közlelek*" szerkesztőségéhez:

„Egy kis szőlőfürtöt küldtem be, melyen minden szem egy kis barna foltlal van megtámadva. Kérdem, veszélyes lehet-e ez a baj a termésre? Beküldtem, továbbá egy szőlőhajtást is s kérdem, vajjon a liszthartmat támadta-e meg azt? Végre szőlőleveleket és mellékelek, melyekről azt hiszem, hogy egyrészt a peronospóra, mérészt a liszthartmat támadta meg azokat."

* * *

Ama szőlőfürtökön, melyeket *L. J.* beküldött, elparásodott kerekded foltok találhatók, még pedig a fürt majdnem minden bogyóján. Néhány bogyón a parás folton át a bogyó héja meg is van repedve s a magvak kilátszanak.

A fürtön, illetve annak bogyóin, most semmiféle gombát sem lehet konstatálni.

Hogy mi okozhatta a parás foltokat? azt konstatálni nem, legfeljebb találgatni lehet.

Ha a fejletlen, zöld, növekendi képes bogyók bőrei megsérülnek, akkor kedvező időjárásnál e sérülések paraképződéssel behegednek. Kedvezőnek mondható e folyamatra az olyan időjárás, amely nem nagyon erős, de viszont nem is nagyon száraz és egyszersmind meleg. Mert esős időben a megsérült bogyók elrothadnak, a száraz nagy melegben pedig elszáradnak.

A szőlőbogyó megsérült héjának behegedésére sok példát hozhatni fel.

Így hányszor látjuk, hogy az olyan bogyókon, melyeket a *firkáló bogár* (az Eumolpus vitis) sértett meg, a sebek behegednek, midőn is a bogyón szépen kivehetők e bogár egyenes vonalu elparásodott ákombkájai.

Tavaly több helyen, ahol a szőlő zöld bogyóit a liszthartmat ellen erősen hintették be kénporral, még pedig a legmelegebb napokban, — azt lehetett tapasztalni, hogy később sok bogyón paraszerű foltok mutatkoztak. Ez akként magyarázható meg, hogy az erős kénporadag a nagy melegben leperzselte a bogyók bőrét, de kedvezőre válván az idő, a sebet a paraszövet behegesztette.

Ugyancsak leperzselődetik, majd pedig behegedhet, a zöld bogyó bőre a ragyaesőben (azaz ha a nap erős tűzésénél futó eső keletkezik), vagy akkor is, ha a nap tűző hevében permetezünk.

De hozhatnék még egyebet is fel a kérdés megfejtésére, most azonban még csak egyet, még pedig a valószínű okot emlitem fel.

L. J. egy leveles beteg hajtást is küldött be, kérdve, vajjon nem a liszthartmat támadta-e meg azt?

A liszthartmatnak nyoma sincs eme hajtáson, de e helyett erősen megtámadta azt az *antraknózis* nevű szőlőbetegség, melynek okozója a *Sphaceloma ampelinum* nevű gomba.

E betegség a beküldött hajtásokon hosszukás, szürke, élénkbarna karimáju foltok képében látszik, melyek meglehetősen be vannak süppedve; a leveleken ismét kicsiny, kerekded, ugyancsak élénk barnaszinü szegélyjel övedzett foltok alakjában látni az antraknózist. A leveleken e foltok többjének közepe ki van lyukadva; itt a gyenge leveleken, a Sphaceloma ampelinum egészen tönkre tette a levél szövetét, mire az teljesen elszáradva szétporlott.

Az antraknózis rendesen a fürtöket is megtámadja s ha ezek a támadás idejében még zsengék, akkor a megtámadott fürtök rendesen elfeketednek és összeszáradnak. Olyankor azonban, ha a már csaknem borsónagyságu bogyókat éri a betegség támadása: a bogyók nem mennek tönkre, hanem rajtuk rendesen kerekded, kékes, lila vagy barna foltok keletkeznek, melyek közepe később megszürkül és besüpped. Az ilyen bogyók kedvező időjárásnál azután tovább fejlődnek és meg is érnek, csupán azon a helyen maradnak fejletlenek és kemények, a melyen a szines folt mutatkozott rajtuk. Megesik ugyan az is, hogy egy szőlőszemen nem egy, hanem több folt jelentkezik, természetesen ekkor a bogyó több helyen marad vissza fejlődésében.

Mivel a beküldött szőlőhajtáson és ennek levelein az *antraknózis* konstatálható, nem lehetetlen, hogy a szóbanforgó fürt bogyóit is az antraknózis támadta meg, a mely betegség azonban a bogyó bőrének csak külső sejtrétegeit tette tönkre, mire aztán a bogyó parareteget fejlesztett.

Az antraknózis a szőlő meglehetősen rejtélyes betegsége még. Az a legsajátságosabb e betegségnél, hogy hirteten kitör, azután rendesen nem terjed tovább. Ha a bajt észrevettük, a mi kárt konstatálhattunk, az megmarad s ha ujabb kárt szenvedünk: az rendesen ujabb, néha az első kitörést hetek multva követő második vagy harmadik kitörés müve.

Ez a kitörést követő szünet nagyon kedvező arra, hogy a növény paraszövet fejlesztésével maga védekezzék, mely szövettel a növény, egészséges részeit elzárja a megbetegedett résztől.

A bogyókon látható parás foltok akkorák és nagyjában olyan alakuak, minők rajtuk az antraknózis foltjai szoktak lenni.

Emlitettem, hogy egy-két szem héja meg is van repedve s belőlük a magvak kilátsza nak. Ezt a jelenséget abból magyarázhatjuk meg, hogy az antraknózis támadásának helyein a bőr, növekedő, táguló képességét elvesztette s megreped ama nyomás következtében, a melyet az alatta lévő részek növekedésükben rájuk gyakorolnak. Így tehát a jelen esetben a bogyó megrepedését is az antraknózisnak tulajdonithatjuk.

Hogy a bogyók az antraknózis következtében meg is repedezhetnek, annak kétéve igen szép példáját láttam, melyet ismertettem is a „*Közlelek*"-ben (Lásd az 1898. évf. 64. számában az „*Antraknózis a szőlőfürtökön*" czimü czikket).

Ami az antraknozis elleni teendőket illeti, azt ajánom a multkor irtam le (Lásd a „*Közlelek*" f. é. 52. számában *277. feletet*), most csak azt hangsulyozom, hogy jó lesz a hajtások fekélyes részeit mennél előbb levágni, illetve a foltos leveleket leszedni és elégetni, daczára annak, hogy a betegség most szünetel, minek egyik bizonyitéka, hogy a beküldött hajtásokon alig lehetett a *Sphaceloma* ampelium egy-két szaporodó testecskéjére (konidiumra) rákadni.

A beteg fürtön és hajtáson kivül *L. J.* még a hajtásokról leszedett fejlett szőlőleveleket is küldött. A liszthartmatbetegségnek ezeken sincs semmi nyoma, de igenis a *peronosporának*. A peronosporabetegséget nemcsak a levelek foltossága árulja el, hanem e betegség csalhatatlan jele: a törött czukorra emlékeztető fehér verődék is, mely a levelek alsó lapján szokott jelentkezni. Két levélen a verődék meglehetősen feltünő foltokon mutatkozik.

Van azután két olyan levél is, melyen *korompenész* található. E két levél felső lapjainak egyik-egyik karélyán szabálytalan alaku kékesfekete foltok láthatók. Olyanok itt a levelek, mintha valaki téntával mázoltá volna be azokat. Ha az ilyen foltokat késsel le akarjuk vakarni, azt veszszük észre, hogy a levelekről meglehetős vastag, koromnemü réteg válik le, nagyon könnyen egyes darabokban s a foltok alatt a levél szine zöld. A levelek alsó lapjain is látni egyes sötét foltokat elszórva, de ezek nem annyira sötétek, mint a felső lapon lévők és sokkal gyengébben vannak kifejlődve.

Ha a koromszerü anyagból valami keveset góreső alá helyeznünk, igen csinos kép tárul elénk. Sürün egymás mellett csupa hosszukás, hengeralaku, végén bekeritett szabályos, barna testeket találunk, melyek csaknem kivétel nélkül egyforma nagyságuak és alkatuak. Mindegyik barna testet 3 meglehetősen éles keresztfal 4 rekeszre oszt; mindegyik rekeszben egy-egy nagy kerek meg látható s igen sokszor minden kerek magban még egy kisebbik. E kép mindjárt felvilágosit arról, hogy gombával van dolgunk, amelyet külső megjelenése után a *korompenészek* közé sorozhatunk. De hogy miféle gombafaj a szóban forgó? azt egyelőre nem mondhatom meg.

A szőlőn nem ritkaság egy *korompenésznek* nevezett gomba, mely különféle *fajnév* (igy Fumago vagans, Fumago olea, Cladosporium fumago, Melipla Penzingi var. olea, Capnodium salicinum stb.) ajatt szerepel az irodalomban. Én is találtam már gyakrabban a szőlőn korompenészt, igy különösen 3 év előtt sokat a bécsi kertekben; de olyan kifejlődésben, illetve olyan alakulásban, mint a górcsői vizsgálat a most beküldött gombát bemutatja, még nem. Elő is szedtem mindjárt a régebben gyüjtött korompenészes leveleket, de ezeken a korompenész górcsői képe egészen más, mint a mostaniaké. Ezeken a régen gyüjtött szőlőleveleken dusan fejlett és változatos a *mycelium* (a gombatest) mely majd barna szálak, majd gyöngysornemü alakok, majd pedig többsejtü gomolyok képében jelenik meg. Olyan itt a mycelium mint a hogyan *a komlő korompenészénél*, a *Capnodium salicinum* nevü gombánál szokott kifejlődni.

Az *L. J.* által most beküldött korompenészes leveleken csakis fonalas mycelium találni, ezt is gyéren s az egész koromnemü port a már leirt hengeralaku négysejtü testek (valószinüleg u. n. *konidiumok*) alkotják.

Lehetséges tehát, hogy a szőlőn még eddig le nem irt gombával van dolgunk, mely csak annyiban rokon a szőlő közönséges korompenészével, amennyiben a leveleken szintén koromnemü, a levelek lapjáról könnyen leválasztható bevonatot alkot. De mivel az előbb emlitett *Capnodium salicium* nevü gomba annyi mindenféle alakot szokottölteni, hogy e tekintetben alig lehet párját találni a gombák világában: lehetséges az is, hogy e gomba az, mely ebben a leirt uj alakban jelenik meg. Én átlapoztam a *Capnodium salicinummal* foglalkozó, kezeim között levő franczia és német irodalmat, de nem találtam eddig schol leirását az emlitett négysejtü testecskének. Majd tovább kutatok a dolog iránt s végére járok annak, hogy uj gombával vagy pedig hogy a *Capnodium salicium* egyik uj — vagy legalább közönségesen nem ismert alakjával van-e dolgunk?

Mellőzve a még részletesebb leirást, melynek rajzok közlése nélkül e helyen nem igen van értelme, még csak azt jegyzem meg, hogy a szőlőlevelek alsó lapján látható halványabb és gyengébb, elszórtan mutatkozó koromnemü bevonat szintén csupa négysejtü testekből áll.

A korompenészek általában nem veszélyes gombák. Rendesen az olyan növény lombozatán fejlődnek ki, a melyeket ragadós édes anyagot, u. n. mézharmatot, kiürítő növénytetvek járnak. A korompenészek ebben az édes anyagban jó tanyára találnak, erősen szaporodnak, ugy, hogy néha egészen befödik a levél felületét, mi miatt a levél életmüködéseit normálisan nem végezheti.

A szőlő levelén igen gyakran akkor fejlődik ki a korompenész, ha a szőlőn a *Dactylopius vitis* nevű tetü élősködik.

Ilyen esetekben védekezve a tetvek ellen egyszersmind a korompenész ellen is védekezünk.

Sokszor azonban megjelenik a korompenész a lombzoaton anélkül, hogy rajta tetvek tanyáztak volna. Ez az olyan helyeken van, a melyeket a lég nem jár eléggé, tehát a hol a levegő megreked. Itt már sokat tehetünk azzal, ha azokat a leveleket, melyeken először észreveszszük a korompenészt, leszedjük és elégetjük. Ezzel megritkítván a lombzatot, a lejárást előmozditjuk.

A korompenész azonban nemcsak a levelekre, hanem a hajtásokra és a fürtökre is rátelepszik. A szőlőben a legérezhetöbb a kár akkor, ha a fürtök vonattak be korompenészszel, mert az ilyen piszkos gyümölcsöt nem veszik meg.

Befejezve ismertetésemet, a kérdéstevőt, *L. J.* urrat, arra kérem, legyen szives egy-két olyan hajtást, a melyen a korompenészes levelek vannak, közvetlen hozzám *Magyar-Óvárra* küldeni, a szóban forgó gomba tovább tanulmányozására. Levélben kértem volna erre, mivel azonban a beküldött kérdéseken *L. J.* ur lakóhelye nincs megjelölve, ezen az uton vagyok kénytelen kérésemet előadni.

Mezey Gyula.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Felvidéki gazdák bajai és azok orvoslása.

Felvidéki gazdáink nehéz időket élnek. Évenként vagy 50.000 munkás kér utilevelet Amerikába és hány megy ki utlevél nélkül? A kenyéradó gazda, az állam, a társadalom eddig tehetetlenül nézi, miként vándorol ki a nagy munkaerő, mert elvégre is az egyéni szabadság dicsö eszméje nem engedi meg az erőszakos beavatkozást, más mód, más fegyver pedig alig áll rendelkezésre.

Mindenesetre közgazdasági fejlődésünk legfontosabb feladatát a munkáskérdés helyes megoldása fogja képezni. Nagy feladat lesz, nehéz közgazdasági feladat.

A kivándorlás által leginkább a felvidéki, különösebben az észak-keleti vármegyék gazdái vannak sujtva; bár a munkás-közvetités szervezésével siet földmivelésügyi kormányunk ezeknek is segédkezet nyujtani, de a gazda sem várhat mindent az államtól, hanem ki-ki iparkodjék a saját viszonyaihoz mérten segiteni helyzetén. Összetett kézzel nem szabad néznünk anyagi romlásunkat, védekezni kell összes erőnkből, hogy magunknak, gazdaságunknak türhető állapotot teremthessünk.

Lássuk csak hogyan gazdálkodik a felvidéki gazda!

Szepes, Sáros, Zemplén, Abauj északi részén lévő gazdaságok üzemei a legtöbb esetben a szesztermelésre vannak alapitva. Még csak a közelmultban is, vagy 3—4 éve, ha a burgonya normális termés adott, a gazda számadásában megtalálta a kivánt hasznot, a szeszfőzés jövedelmezett.

Azt hihetnök, hogy a Felvidék kitünö burgonyája tette indokolttá a szeszfőzést? Korántsem. A Felvidék burgonyája nagyon silány. Nem csak terméshozama, hanem keményitőtartalma is felette kevés. A legutolsó jó burgonyatermésü esztendőben is, a mikor Dunántul és a Kis-Magyar-Alföldön, 100—120 mmázsa termett holdanként, gazdag keményitőtartalommal, nem volt több a Felvidéken 40—60 métermázsánál; szerény 14—19%-os keményitővel.

És hogy mégis a szeszfőzés volt eddig a Felvidék gazdáinak a legjövedelmezőbb forrása, ez onnan magyarázható, hogy mindenkor elegendő és olcsó munkaserő állott a gazda rendelkezésére, amelylyel a burgonyamivelés sikerét legbiztosabbá és aránylag a többi termelési ágakhoz viszonyitva olcsóvá, tehát mégis jövedelmezővé tehette.

De ma már másként állunk. Épen a legfőbb tényező, a munkaerő, amely indokolttá tette a burgonya termelését, amely felépitette, felvirágoztatta a Felvidék gazdasági szeszipará t, már nincsen — kiment Amerikába.

Jelen munkásviszonyok között képtelen a gazda földjeit megmunkáltatni. Magam tapasztaltam és nem egy gazdaságban, *hogy száz száz hold szám a földben maradt a burgonya.*

Még annyi erő sincs most már a Felvidéken, hogy a kiszántott burgonyát összeszedetni lehetne. Rendesen a fagy utóléri a munkát és beszünteti. Nem lehet csodálni, hogy az idén is tndtommal már vagy 8 szeszgyár nem dolgozott. Eme kétségbeejtő munkásviszonyok azonban nemcsak a burgonya termesztését és a szeszfőzést fenyegetik végveszélyivel, hanem egyaránt kihatnak az egész szántóföldi termesztésre. Kipereg itt is a gazda gabonája, mert nincs a ki levágja, kicsépelje, nincs a ki behordja, mert még az igavonó állat mellé se kerül mindég kellő számu ember. Igy követi az egyik csapás a másikat és romba dönti a gazda legszebb reményét, nehéz fáradozásának méltó jutalmát.

Hosszura kellene nyujtanom soraimat, hogy a felvidéki siralmas állapotokról teljes képet adhassak, azt hiszem azonban, a felsoroltak után is eléggé beláthatjuk, hogy ily állapotok mellett a jelenlegi gazdálkodási rendszerrel exisztálni sokáig nem lehet. Szerény nézetem szerint azonban segiteni némileg lehet a helyzeten és pedig a következőképen:

Változtassa meg a felvidéki gazda eddigi gazdálkodási rendszerét, üzemét, hogy a kézierőt jobban nélküllözhesse, vagyis redukálja a szántóföldet lehetőleg a minimumra és iparkodjék belőlük megfelelő arányban legelőt létesiteni, a mit a természeti viszonyok, csapadékdus éghajlat, sekély gyenge termő talaj különben is eléggé indokolnak.

Annak a forszirozott szántóföldi mivelésnek amugy sincs a Felvidéken sok értelme. Eltekintve attól, hogy a talaj megmunkálása a magas dombok, lejtők miatt rendkivül nehéz, alig mivelhető, egy jó esztendő sem ád többet 4 métermázsa zabnál, 5 mmázsa árpa vagy rozsnál és örül a gazda, ha holdankint 70—80 mmázsa burgonyája megterem.

Az ily eredmények eléggé sürgetik azt, hogy a felvidéki gazdák földjeik tulajdonképeni hivatását kultiválják, vagyis kitünö réti szénával, pompás legelővel rendelkezve, az állatenyésztésre fektessék a fösulyt, mert akkor sokkal többre mennek és jövedelmük nem lesz a rossz munkásviszonyok által is annyira befolyásolva.

A Felvidéken eddig ilyen vetésforgókat találtam:

1. ugar, 2. burgonya, 3. rozs. Vagy pedig. Trágyázott burgonya, utána zab vagy árpa. Legszebb ez: 1. burgonya*), 2. burgonya, 3. árpa, 4. rozs, 5. burgonya*), 6. árpa, 7. burgonya, 8. borsó v. zabosbükköny, 9. rozs.

Ha figyelmesen vizsgáljuk ezeket a vetésforgókat, könnyen beláthatjuk, hogy ezt ma már nem birja betartani a felvidéki gazda, hanem sokkal kevesebb kézi erőt igénylő forgóra kell áttérnie.

Lássuk csak hasonló viszonyok között, hogyan gazdálkodnak a külföldi gazdák?

Külföldön, különösebben Mecklenburghan, Svájcz hegyes vidékein az ugynevezett *„Egarten Wirtschaft"-ot* üzik vagyis *legelőváltógazdaságot.*

Ott a szántóföldeket szintén bizonyos számu szakaszokra oszják fel, amelyeken egy megállapitott forgó szerint egy bizonyos ideig pl. 3—4 évig gabonafélét termelnek és azután egy bizonyos ideig a szántóföldet mint rétet, vagy legelőt veszik használatba. A szántóföldek begyepesitése rendesen a természetre van bizva. Legelterjedtebb forgók a következők:

1. ugar*), 2. rozs, 3. árpa, 4—5. legelő, 6. uj törésbe zab. Vagy pedig:

1. buza, 2. rozs, 3. árpa, 4. zab, 5—7. legelő.

Minthogy az ilyen természetes begyepesedés igen lassu és az egymosodásnak nagyon ki van téve, nem találom czélszerünek. Könnyen ugy járhatnánk, hogy az ilyen forgó következtében nem lenne sem szántóföldünk, sem rétünk. Tehát az ilyen Egarten Wirtschaft a a fenti alakjában minálunk nem ajánlatos.

Van azonban az Egarten Wirtschaftnak egy javitott alakja is. És pedig az ilyen javitott forgó szántóföldjében a gabonán kivül már kapás is fel van véve a legelők pedig vetés utján létesittetnek.

A javitott legelőváltó-rendszer forgói különben szintén sokfélék lehetnek, mert ezeket is, mint a többi vetési forgókat, a helyi viszonyok szabályozzák.

Leggyakoribbak a következők:

1. burgonya*), 2. árpa füves herével, 3—11. füves here első évben kaszálóul, később legelőül használva, 12. fél ugarba buza, rozs.

Vagy pedig: 1. ugar*), 2. buza v. rozs, 3. burgonya*), 4. zab füves herével, 5—8. legelő v. kaszáló.

A felsorolt u. n. javitott legelőgazdaság tehát legokszerübb rendszerhez tartozik és ami Felvidékünk északi részén bizonyára beválnék, mert a csapadékdus klima alatt a növénytermesztés az állattenyésztéssel megfelelő kapcsolatba hozháté.

Természetes, az ily javitott váltógazdálkodásra az áttérés, nem menne az üzem minden megrázkódtatása nélkül és az ettől való rettegés, ismerve a gazdák konzervatizmusát is teljesen elegendő lesz arra, hogy ne tegyenek továbbra se semmit.

Egy sokkal egyszerübb módja a szántóföldek redukálásának, ha *állandó rétet* létesitünk. A gazdák ily irányban való törekvését már tapasztalhatjuk a Felvidéken, példa erre a palocsai uradalom.

Alapi Salamon Géza birtokát képező palocsai uradalom, amely a Poprád mentén Sáros vármegye északi részén fekszik, a rossz munkásviszonyok összes káros következményeit átérezte.

A sulyos bajokat amennyire csak lehetett igyekezett eleinte vándor és sokszor igen drága munkások hozatalával enyhiteni; de ez sem vezethetett czélhoz, mert a termelési költséget a drága munkásbér oly magasra szöktette, hogy azt a jövedelemből fedezni nem lehetett.

Matyasovszky jószágigazgató kezdeményezésére szántóföldekből rétek létesittetnek, egy párját ritkitó pinzgaui tehenészet állittatott fel és eddig csupán a szeszfőzésre állapitott jövedelem alapja, nagyon helyesen, tenyészállatok és tejtermékek eladását képezi.

Érdekes lesz talán a palocsai rétek létesitését, a mennyire *helyünk* megengedi, részletesebben ismertetni.

Azon táblák, a melyeken az idén történt a fükeverékvetés, valamikor a Poprád medrét képezték, többnyire jó erőben lévő elég humozus, mély rétegü vizhordta homoktalajok, tehát a fükeverék összeállitásánál, a zordabb klima figyelembe vétele melett, a homokosabb talajon is diszlő pázsitfélék jöhette szóba.

A füfélék használati értékének meghatározása után elvettetett kat. holdanként:

Komócsin	15%	2·40	kgrm.
Réti csetapázit	15%	2·42	„
Korcshere	15%	2·28	„
Rétiperje	10%	1·76	„
Réticsenkesz	10%	5·32	„
Vöröscsenkesz	10%	3·20	„
Aranyzab	10%	10·40	„
Árva rozsnok	10%	5·20	„
Vöröshere	5%	1·00	„
Összesen:	100%	33·90	kgrm.

Mint minden vetésnek, ugy a fükeverékvetésnek is a sikere nagyrészt ahöz füzödik, hogy miként van a talaj megmunkálva, milyen trágyaerőben van?

Palocsán e tekintetben is kifogástalanul jártak el.

Trágyázott burgonya kiszedése után a talajt összel 30 cm.-re megszántották, tavaszszal pedig szántás helyett extirpátorral jól megporhanyitották. Közvetlen a vetés előtt pedig ismételt boronálás, hengerezés által lett a talaj az apró vetőmagvak befogadására alkalmassá téve.

Ugyszólván kertileg megmunkált földbe a fükeverék május elején elvettetett és pedig védnövénynyel. Védőnövényül 15 holdon buza, rozs és 15 holdon árpa használtatott Kü önösen a Felvidéken czélszerű eljárás a vednövények alkalmazása. Palocsán is bevált, mert nem csak védelmet nyujt az időjárás viszontagságai ellen, hanem a gyomot is elnyomja és ehhez mig a vetés első évében alig számba vehető fütermésért is kárpótlást nyujthat. Az uradalom jelentése szerint a fűvek szépen kiveltek és a vednövények lekerülte után, kivált ha a nyár kedvezően nyirkos lesz, őszre már csaknem zárt gyep remélhető. Az idén összesen csak 30 kat. hold szántóföld alakittatott rétté, miután többet arra előkészíteni az uradalomnak nem állt módjában, jövőre azonban a munka folytatódik, mert az uradalom vezetősége teljes tudatában van annak, hogy a felvidéki nehéz munkásviszonyok mellett egyedüli helyes gazdálkodási irány csak ez, amely jövedelemhez sikerhez vezethet.

Varga Kálmán.

Szerző fejtegetéseinek helyessége mellett szól az a megdöntethetlen tény is, hogy a praktikus angol farmerek a munkabérek emelkedése és a gabonaárak hanyatlása következtében szintén a czikkben javasolt legelő gazdaságra térnek át, minek folytán Angliában 1873 óta a rétek és legelők terü'ete 1,750.000 hektárral gyarapodott.

Részünkről azonban nemcsak a magyar Felföldön, hanem Erdély bérczes részein is meghonositandónak véljük ezt az irányt.

Rovatvezető.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

311. kérdés. Néhány beteges szőlőlevelet mellékelek, kérem megmondani a baj okát s a védekezésre is utbaigazitást adni. *L. K.*

312. kérdés. A vezetésem alatt álló gazdaságban ez idén 20 kat. hold lehetős mákvetés kerül; takarás alá. Sziveskedjenek annak legczélszerübb módját, különösen a cséplésére nézve közölni. *W. L.*

313. kérdés. Kezelésem alatt lévő gazdaságban a tanyáról, mely hegyekkel van körülvéve, sok nehézséggel jár a trágyakihordás; ezért tervem az, hogy állandó gazdasági vasuton hordassam ki a hegytetőre a trágyát. ott összerakjam a annak idején onnan lefelé hordassam fogatainkkal. Lehet-e begyen fel ily vasuton egy lóval vontatni 10—20 mm, terüt és lefelé jöve lehet-e annyira fékezni, hogy baj nélkül az aljba jussanak a kocsik? Továbbá mintegy mennyibe kerülne 1 km. vasut s kinél rendelhető meg? *Sz. Gy.*

314. kérdés. A zöldtakarmányon hizlalt göbölyöket zöldetetés előtt kell-e itatni vagy zöldetetés bevégezte után, ha már száraz szálasat kapott? vagy végül, talán etetés közben. *L. B.*

315. kérdés. B. lapjuk 40-ik számában t. Pfeiffer János ur a burgonyának a kéj kapálás mellőzésével való miveléséről volt szives igen érdekes tapasztalait közölni és erre nézve azon tisztelettelejes kérdést vagyok bátor t. gazdatársaimhoz intézni, vajjon nehéz agyagtalajban történt-e ilyen kisérlet és mind sikkerrel? Pfeiffer ur czikkéből ugy látom, hogy 6 a burgonya ilyen miveléset könnyü, tán homokos talajban alkalmazta, hol a sorok köze nem gazosodott ki. *S. J.*

Felelet.

Foltos szőlőlevelek. (*Felelet a 311. sz. kérdésre.*) Ama szőlőleveleken, melyeket *L. K.* küldött be, sárga vagy barna, fonnyadó foltok láthatók. Gomba nincs rajtuk semmiféle, hanem e helyett néhány, gombostűfejnagyságu, csakhogy nem gömbölyü, h nem hosszukás, lapostetű, fehérresszinü állatot lehet a leveleken találni. Kézi nagyitón át nézve e fehéres állatokat, ezek a pinczebogarak alakjára emlékeztetnek s testük széle ugyancsak fehérszinü, egyenetlen rojtokkal van övezve.

Az itt leirt állatok a növénytetvekhez tartoznak, nevük: *Dactylopius vitis*. E tetvek különösen a leveleket, de e mellett a szőlő egyéb részeit, igy hajtásait és fürtjeit is szivogatják. Nagyobb kárt azonban rendesen nem okoznak.

Ami a védekezést illeti, a kénporhintésnek jó hatása van ellenük, igy a ki a lisztharmat ellen kénporral védekezik, ezzel egyszersmind védekezik a Dactylopius vitis ellen is. Télére e tetvek a tőke kérgének repedéseibe vagy a földbe, a gyökérzetre huzódnak, miért kora tavaszszal az idősebb fársészek kérgének ledörzsölését, továbbá a tőkeanyagnak kátránynyal, vagy egyéb ragadós anyaggal való bekenését javasolják.

A mák aratása és cséplése. (*Felelet a 312. kérdésre.*) A szerint, hogy nyilt- vagy zárttoku mák aratásáról van szó, más módon járunk el annak aratásánál és cséplésénél. Az érés jele az, hogy a tokok teljesen megkeményednek s megrázva a tokot, zörög benne a mag, amikor a mák törhető. Nyilt toku máknál a fejeket zsákba kell szedni, óvatosan járva el a fejlemetszésénél. A zárttoku mákot sarlózni szokták, apró kévékbe kötve kis kupokba rakják össze a tarlón s 4—5 napi érés után behordják és kicsépelik. A kicséplés történhetik botokkal, hadaróval, kézi tengerimorzsolóval, nagybani termesztésnél pedig cséplőgéppel is, bár a kemény durva szár a csépló dobját meglehetősen megrongálja; a cséplőgépet ugy állittatjuk be, mint a repczecséplésénél szokás, tehát a dobról négy verőlécet levétetünk s a kosarat jó tágra állittatjuk. A magtok könnyen összetörik s a magból a törmelékrészeket egyszerü szelelő rostákkal kiválasztjuk. A tiszta magot szellős magtárban 8—10 cm. vastag rétegben kell elteregetetni és gyakran átlapátolni, ép ugy mint a repcze kezelésénél szokás.

R. I.

Gazdasági vasut. (*Felelet a 313. sz. kérdésre*) A szóbanforgó vasut megépitése keresztül vihető ugyan, de erre a kérdésben jelzett adatok alapján nem lehet teljes véleményt mondani. Mindenek előtt szükséges lett volna jelezni azt, valjon az illető hegy, melynek tetején kérdéstevő a trágyát össze akarja hordatni meredek-e vagy sem? A megengedett legnagyobb emelkedés, melyen még mezei vasut mehet 1 : 15, azaz 100 méterre 6·6 m. emelkedés. De ez is csak helyenként vihető ki, mert ily meredek pályán a ló csak 15—20 perczig képes huzni mintegy 17 mmázsa brutto terhet. A rendes emelkedési arány, melynél a ló jó elbir 20 mmázsa brutto terhet (esetleg felmehet az 27 mmázsáig is) 1 : 25, azaz 100 méter pályán 4 m. emelkedés. Sik pályán egy ló elhuz brutto 55 mmázsát is.

A jelzett terhet tehát, megfelelő emelkedéssel készitett pályán fel lehet huzatni lóval. Ami a fékezést illeti, jó fékkel minden baj nélkül lehet közlekedni.

A vasut ára az alépitmény és szerelvényeitől függ. E tekintetben Roessemann & Kühnemann mezei vasutak gyára Budapesten adhat felvilágositást. *i. S. P.*

Itatás zöldtakarmány etetése alkalmával. (*Felelet a 314. sz. kérdésre.*) Miután a legtöbb zöldtakarmány puffasztó hatást képes kifejteni, mi különösen akkor mutatkozik, ha a zöldtakarmány harmatos vagy megázott, vagy ha mindjárt etetés után itatunk, legalább egy órát kell az itatással várni, de még jobb, ha két itatást alkalmazva, 1 órával a déli s 1 órával az esténi etetés előtt eszközöljük azt. Igy tehát sem közvetlenül etetés előtt vagy után, sem közben nem czélszerü itatni.

Cselkó.

A kézi kapálás mellőzése burgonyamivelésnél. (*Felelet a 315. sz. kérdésre.*) A burgonyának a kézi kapálás mellőzésével való mivelése csupán könnyebb, homokos természetü talajokon hajtható végre, nehéz agyagtalajon a talaj tulajdonsági miatt nem vezethet sikerre ezen eljárás. A kapálásnak feladata ugyanis nem csupán a gyomirtásban keresendő, hanem a talaj összeállóságának csökkentésében, lazitásában, a léjjárhatóság fokozásában is; utóbbiak főleg kötöttebb talajokon birnak igen nagy jelentőséggel. Ha a kapálást a hivatkozott czikkben vázolt módon hajtjuk végre kötött talajon, ugy a burgonya földalatti részét elzárjuk a levegőtől, a gumóképződés levegőhiány és a tulságosan megvastagitott földtakaró alatt megakad, igy csak könnyebb talajokon van a kérdéses mivelési módnak jelentősége. *R. I.*

Hizóállatok értékesitésének időszakai.

(3. folytatás és vége.)

III. Sertések.

Mióta a sertésvész pusztit, azóta az értékesitési viszonyok megváltoztak, sőt a fogyasztás is erős változásoknak van alávetve. A piaczokra kerülő áru kelendőségét ugyanis nem annyira a fogyasztás aránya, hanem a vásári felhajtás nagysága, tehát a kereslet s kinálat közötti viszony szabályozza. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy nagy fölhajtással a kinálat tulszárnyalja a kereseltet, az árak süllyednek, a sertéshus s sziradékárak esésével a lakosság jobban hozzá lát a fogyasztáshoz, mint különben, ha az árak magasabbak. A sertéshus mint „nemzeti eledel“ a szalonna, mint az alsóbrendű városi s a vidéki lakosság egyik fő tápláléka, a zsir — mint a magyar háztartás nélkülözhetlen kelléke — állandó kereslet tárgya s igy az értékesitésnél marháns különbséget csupán a meleg és hideg időszak okoz.

A fogyasztás aránya azonban a következő időszakokban változik.

Kedvező időszak:

a) *november, december, január* hónapok, azaz az évnek hidegebb időszaka, midőn a zsirosabb ételek s a sertéshus fogyasztása nagyobb arányokban inkul meg és pedig rendszerint annál erősebben, minél hidegebb az időjárás. Amint novemberben a fagyos idő beköszönt s a hus nincs oly gyors megromlásnak kitéve mint a melegebb időszakban,

ugy a szalámigyárak, gözüzemre berendezett nagyhentesek, kolbász, virsli, hurkakészitők is megkezdik működésüket s hatalmas mennyiségban vásárolják a fölhozott anyagot, a „kereskedelmi árut" (120 kg. nehéz) rendszerint a fogyasztás foglalja le, mig a nehézhizott (300 kg.) és öregebb sertésanyagot a gyárak használják föl földolgozás céljaira.

Az értékesités ezen időben rendszerint legjobb árakkal sikerül, mert a belfogyasztás nagyobb mennyisége mellett, a külföld is kereseltet indit s igy tulkinálat rendszerint nem áll be.

Február, márczius, április, május (első fele) hónapok.

Ilyenkor az értékesités nem annyira a belfogyasztás, mint inkább a kereskedelmi forgalom élénkülése által szokott kedvezőbb mederbe terelődni. Ezen hónapokban ugyanis az élelmezés czéljaira a süldök (frischlinger) finom de nem zsiros husát keresik, különösen az ugynevezett „zöldsalátá"-szezonban, a téli hizlalásból kikrült nehezebb anyagot pedig részben továbbhizlalásra, részben pedig exportra erösen keresik. A tavaszi vásárokra a felhajtások rendszerint legerösebbek. Különösen bő tengeritermés idején s az, hogy tulkinálat fejlődik-e s az árak milyen keretben mozognak az attól függ, hogy az ausztriai kereslet, különösen legjobb fogyasztó piaczunk Csehorszag miként viseli magát. A nyári meleg beállta rendszerint véget vet az élénkebb sertésforgalomnak s akkor az élelmezésnél a baromfi játsza ismét a főszerepet, sertéshusárakat visszanyomva azelőtti kurzusáról.

Kedvezőtlen időszak.

Május (második fele), junius, julius, augusztus hónapok.

Azaz a melegebb időszak és azon idő melyet az osztrákok „Villegiatur saison"-nak hivnak, de nem értve alatta a nyaralási időszakot csupán, hanem azon időt is, midőn az iskolák bezárásával a tanuló ifjuság elhagyta a fővárost és midőn a szárnyasok fogyasztása legerősebb, a sertéshus- és zsirfogyasztása pedig leggyengébb.

Ilyenkor a sertések fölhajtása is leggyérebb s a vásárok forgalma rendszerint ugy alakul, hogy a helyi, vidéki s a külföldi kereslet — épen hogy kielégitést nyerjen.

Semleges időszak.

Szeptember, október hónapok.

Ha az időjárás meleg, ugy a kereslet a nyári határok között mozog s az árak emelkedésére nem is lehet hiláts. Ha azonban hűvös idő áll be, ugy a sertéshus is több megbecsülésben részesül s a piaczra hozott áru jobb árakkal, élénkebb üzletmenet mellett talál elhelyezést.

*

A husos sertésfajták értékesitése egyáltalán könnyebb, mint a zsiros árué, mert amazt a fogyasztás nálunk állandóan keresi és Bécs piaczain is mindenkor könnyebben értékesithető. Gyakran megtörténik, hogy a szt-marxi sertésvásár azon öljai, melyek a galicziai lengyel (husos sertéseknek vannak föntartva, teljesen elkeltek, kiürültek, mig a magyar zsiros fajták rekeszeiből még igen kevés árut vettek meg s hajtottak el a piaczról. Mióta Budapesten Brauch, Pórszász stb. gőzüzemü nagyhentesek a kolbászfeléket gyártani megkezdték, sokszor husos süldök iránti kereslettük kielégitetlen marad. Igaz, hogy ezen fajtában nincs tultermelés és tulkinálat mint a nehezebb és zsirosabb áruban, melynek forgalma kötöttebb, kereslete s értékesitése lanyhább, nehezebb. A fölkövér anyagnak, az ugynevezett „kereskedelmi sertéseknek" az értékesitése ujabban, mióta az Ausztriával megkötött állategészségügyi és forgalmi egyezmény meküttetett, tehát a 120 kgnál könnyebb áru is szabad forgalomba kerülhet (azelőtt Ausztriába csak 120 kg. nehéz s ennél nagyobb sulyu sertés mehetett ki), tehát a forgalom megkönnyiltetett, igy a husos süldök, fölkövér szedett sertések szabadsbban exportálhatók s a nehéz anyag annál kevesebb megbecsülésben részesül és értékesitése épen nem megy simán, sokszor pedig nehézséggel is küzd.

A baj ezentul — hacsak a jelenlegi viszonyok nem változnak — még fokozódni fog, mert ma nemcsak az amerikai zsir importjával, de a lajthántuli szomszédoknak okozott konkurrenczia által földidézett feltékenykedéssel is meg kell küzdenünk.*)

Szerencsére az osztrák fogyasztóközönség — fölhivások, bujtogatások, fenyegetések daczára is — állandóan vásárolja sertéseinket, azon okból, mert arra *szüksége van* és a hus és zsiradék minőségével meg van elégedve.

Bekövetkeznek azonban egyes időszakok, midőn az értékesités Ausztriában is igen rosszul sikerül (mint mult év május havába.) Ennek két fő oka, egyrészt a tultermelés nálunk s a tulkinálat a bécsi piaczon, másrészt az *amerikai konkurrencia*, tehát a zsiradékárak esése.

Azon óriási s milliókra rugó közgazdasági kárt, melyet a sertésvész nálunk az állomány tönkretételével és a tenyésztés további fejlődésének megakasztásával okozott, a tenyésztők eredményes működése, azon a forszirozott, tehát a kvantitásra dolgozó tenyésztés által, másrészt a vész megszelidülése által már-már kiheverni látszottunk, midőn egy uj baj ütötte föl a fejét — azaz az értékesités nehézsége, nehézsége pedig — a tulkinálat, illetve a tultermelés folytán.

Mult év tavaszán, midőn a téli hizlalás alól kikerült „vásárérett" áru nem várt mennyiségben jelentkezett kinálatra, ami piaczaink is tul voltak kinálva, Ausztriába pedig a vész terjedése miatt elelrendelt „zárlatok", „forgalmi korlátozások", „kiviteli tilalmak" következtében csak korlátolt számban volt lehetséges fölösleguket elszállitani, a „vásárérett", „készerédett", anyag oly mennyiségben halmozódott föl, hogy „a kereslet belefult a kinálatba", tehát az értékesités megakadt s az árak ijesztően leestek és nagyon sokan az el nem háritható „disznókrachot" kikerülhetlennek tartották.

Hozzájárult még a helyzet komolyságához azon körülmény is, hogy azalatt, mig sertéseinknek az ausztriai piaczokra való exportálása megnehezitve volt (az osztrák kormány részéről), a hatalmas fogyasztó piaczokon Csehország gyárosaiban a kitünő üzleti szellemmel kinált olcsó amerikai zsir és sertéshus fészkelte be magát és szoritotta ki a mi áruinkat.

Földmivelésügyi kormányzatunk azonban segitett a kétes szituaczión. Később, április, május hónapokban az osztrák kormány által előzöleg betiltott fertőzött helyek részmentesekké válván, fölszabadittattak, részben pedig a fertőzött községekből származó de egészséges sertéseknek a külön engedélyekkel Ausztriába való bevitele kiesközöltetvén, az előbb megkötött forgalma nagyrészben szabadabbá tétetett. Ekkor azután oly tömege zudult a magyar sertésekneknek különösen Sct.-Marx vásáraira, hogy a tulhajtott kinálat miatt az árakat magunk nyomtuk le.

Bécs fogyasztása fölvesz 4—5000 darab sertést hetenkint. Már pedig volt vásár, midőn 9000 darab — azelőtt sohasem halott magasszámu — sertés jelent meg a piaczon, ugy hogy nemcsak az élelmezés czéljaira volt tőbb a kelletlenél, de a zsirföldolgozó s huskészitőgyárak is á szükségleten fölül látták el magukat sertéssel, természetesen lenyomott árak s lanyha üzletmenet, de tulhajtott kinálat mellett.

A nálunk fölhalmozódott vásárérett anyag kiürült ugyan az országból, de az árak végtelenül leverettek. Ezalatt a cseh piaczokról az amerikai áru szoritatott ki lassanként és az ott elveszitett helyet fokozatosan visszanyerve uj teret nyertünk sertéseink elhelyezésére. A krizis elmult, az amerikai áru háttérbe szoritásával az értékesités is megjavult, a magyar hizlaló szállások is lassanként megürültek, a vásári fölhajtások csökkentek, a kereslet s kinálat egészségesebb keretek között mozogva az elveszitett tér visszaháditatott s az üzletmenet a nyári meleg időkig — még elég nyomottan ugyan — de már rendesebb mederbe tért vissza.

Később, midőn az ősz folyamán az Ausztriával megkötött állategészségügyi egyezmény életbelépett s a költsönös forgalom szabaddá tétetett, a korlátozások enyhitettek, a sertéskivitel hatalmas arányokban indult meg, az értékesitési viszonyok benn és künn sok tekintetben megjavultak, a sertésfogyasztás a hüvös őszi időkben vigan emelkedett s az üzlet sok hányattatás után beevezett a jobb árak boldogabb világába, a tenyésztők, kereskedők s hizlalók vidámságára.

Az élő hizott sertések értékesitése tehát — nem megy simán és élénk üzletszerüséggel, pedig ezen *állat után folyik legtöbb pénz a „kis emberek" sorába* s hajtja még mindig legtöbb hasznot a tenyésztőknek s hizlaloknak.

Több élelmesség, élénkebb, kiterjedtebb és üzletszerübb kinálat kellene az ügy fölendítéséhez a tenyésztők s kereskedők részéről.

Exportvágóhidak, sertéskereskedelmi telepek, a bécsi „Produktiv Gesellschaft" gyárának mintájára, de modernebb s amerikai arányokban berendezett husfoldolgozási ipartelepek létesitése, a kiviteli hizlalótelepek deczentralizácziója, modern következményeknek megfelelőleg berendezett hizlalótelepek létesitése, értékesitő szövetkezetek alkotása *képzettebb kereskedő és iparososztály, több kereskedelmi szellemmel biró tenyésztő osztály* kellene ahhoz, hogy a sertéstenyésztés, hizlalás, kereskedelem más és egészségesebb irányba teresztessék és régi jelentőségére s arányaira emeltessék!

Ezek és az *élőállatszállitások megszükitése helyett pedig husfeldolgozó telepek létesitése volna* — a mai viszonyok között — szerintem az egyetlen mód arra, hogy az előttünk elveszett német-franczia-belga piaczokat, Fiume, Trieszt, Hamburg stb. kikötöit és a gazdag Londont, oly hatalmas mennyiségben előállitható és föltétlen jóságu áruinkkal meghódituk.

Ezen esetben nem okozna oly zavart a kőbányai vagy a győri sertéskiviteli településnek az osztrák kormány részéről történt lezárása.

Teljesen nyugodtan s hidegen fogadnánk egy ily „letiltó intézkedést", közönyösen kérdezhetnénk: „és minek e lárma?"

Dorner Béla.

*) Legutóbb is ugy nyilatkoztak egyik Bécsben tartott gyülésükön, hogy Ausztriát — az állategészségügyik védelmének köpenye alatt — a magyar sertések inváziója ellen meg *kell tőltani és hermetikusan kell előtünk elzárkóni.*

A budapesti kórházak ellátása.

Budapest székesfőváros ama határozatot hozta, hogy a székesfőváros kezelésében lévő kórházak élelmezését jövőben nem óhajtja egy vállalkozónak kiadni, hanem a szükséglendő termények és élelmi czikkeket közvetlenül a termelőktől, illetve iparosoktól és kereskedőktől óhajtja beszerezni. Ezen határozat alapján a pályázat már a jövő évre nézve ugy fog kiiratni, hogy a különböző érdekcsoportok eszközöljék a szállitást, ennélfogva a szállitandó czikkek a megfelelő csoportositásban fognak az ajánlati feltételekben fölsoroltatni. Bennünket gazdákat különösen azon czikkek érdekelnek, emelyek a gazdaságban állittatnak elő.

Mielött az ajánlati föltételek megjelennének és azokat az érdeklődő gazdaközönség tudomására hoznók, már most fölhivjuk gazdáink figyelmét ezen fontos ujitásra.

Miután egy gazdaság sem vállalkozhatik arra, hogy a körülbelül 50-féle gazdasági terméket előállithassa, csakis szövetkezés utján képzeljük a kérdés helyes megoldását, ha ugyanis gazdáink közül egyik az egyik élelmiczikk, a másik a másikféle szállitására vállalkoznék és az egész szállitást egy kézbe koncentrálnák, amely czélra fölhasználható volna a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete".

Ugyanis ő számolná le a fővárossal, ő szállitaná a kórházakhoz a beérkezett élelmi szereket és ő figyelmeztetné a vállalkozó tagokat, hogy mikor mely mennyiség szállitandó be. A szövetkezet azután az illető szállitókkal leszámolná az átadási költségeket, továbbá bizonyos igen mérsékelt közvetitési százalékot vonna le. A termelő gazdáknak kötelezniök kell magukat arra, hogy a szállitandó terméknyekből egy bizonyos mennyiséget lehetőleg szállitani fognak. Előleges tájékoztatásul annyit közölhetünk, hogy pl. tejből 60.000 liter teljes tej és 400.000 liter lefölözött tej volna szállitandó. Nevezetes tétel ezenkivül a bor, amelyből 1800 hl., aszaltszilva 330 mm., tyuktojás 260.000 drb, csirke 30.000 pár, zöldség, kélkáposzta, vereshagyma, répafélék, tök, spinát, zöldbab, zöldborsó, saláta, uborka, fejes káposzta, továbbá zöldségfélék. Ezenkivül, szarvas, öz és nyul.

Az ajánlatok kiirása auguszus hóban fog megtartatni.

Azzal a kéréssel fordulunk tehát gazdatársainkhoz, hogy akik részt óhajtanának venni ezen szállitásban, azok az „OMGE"-nél idejekorán jelentkezni sziveskedjenek, hogy az ajánlatok kiirása után őket egy értekezletre egybehivassuk s amennyiben sikerülne, egy érdekeltséget összehozni, közösen az ajánlatot annak idején beadhatnók. Egyébiránt a szállitandó mennyiségek részletes felsorolása egyesületünk hivatalos helyiségében bármikor betekinthető. *Forster Géza.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1155
Megreparált fátum.	1155
VI. nemzetközi gazdakongresszus Párisban.	1156
Hizóállatok értékesitésének idő szaki.	1163
A budapesti kórházak ellátása.	1164
Tárcza.	
Kutya-tanulmányok.	1156
Állattenyésztés.	
A tehenek elléséről és a borjuk fölneveléséről a választásig.	1159
Gazdasági növénytan.	
Beteg szőlőfürt, beteg hajtás és beteg levelek	1161
Czemtan.	
Felvidéki gazdák bajai és azok orvoslása.	1162
Levélszekrény.	1163
Vegyesek.	1163
Kereskedelem, tőzsde.	1167
Szerkesztőt üzenetek.	1168

A m. kir. mezőgazdasági museum gyűjteménye *a VII. ker., Kerepesi ut 72. szám alatti házban* megtekinthető a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepeket követő napokon a museum zárva van.

A museum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Első-erdősor utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utcza sarkán van.

A magyar kir. földtani intézet museuma a közönségnek *díjtalanul nyitva áll* minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig, egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

Személyi hirek. *Rubinek* Gyula az OMGE. ügyvezető-titkára a nyári szünetek alatt Párisban, illetve Münchenben, *Jeszenszky* Pál OMGE. titkár pedig Ausztriában, Németországban és Dániában végzett tanulmányutról visszatértek. *Buday* Barna társszerkesztő, OMGE. titkár két heti szabadságra távozott.

Tejkereskedők figyelmébe.

A budapesti tejpiaczon ezidőszerint bizonyos mérvü tejhiány van, legalább erre enged következtetni az a körülmény, hogy a tejkereskedők nagyobb mennyiségü tejet keresnek átvételre. Miután a szeptember elsejei és október elsejei tejszerződések lejárati ideje következik, nagy valószinüséggel arra lehet számitani, hogy az a kereslet még tetemesen fokozódni fog. A *„Tejtermelők Egyesülete"*, mely a budapesti piaczra szállitó tejtermelők termelvényeit közvetiteni és a kereskedőknél elhelyezni szokta, ez uton hivja fel a termelők figyelmét a fent jelzett kedvező körülményre s kéri a termelőket, hogy saját érdekükben jelentsék be az egyesületnél az általuk szállitható tejmennyiséget, szerződésük lejártának idejét, a jelenlegi vevőjük nevét, feladó állomásukat s a tejért jelenleg fizetett árat. Nem tagoknak is szivesen ad bárminemű felvilágositást az egyesület ügyvezetősége (Budapest, Köztelek) s a megállapitott feltételek mellett a közvetitést is elvállalja.

Az OMGE. ipari szakosztálya. Mint már megirtuk, az OMGE. igazgató-választmánya az egyletnek egy ipari szakosztálylyal való kibővitését vette tervbe. Hegedüs kereskedelmi miniszter belátván ennek a tervnek a honi iparpártolás szempontjából való különös jelentőségét, a szakosztály költségeinek tervezése czéljából egyelőre két évre, évi 3000 korona állami segélyt engedélyezett. Midőn a kereskedelemügyi miniszter ezen elhatározását őszinte köszönettel veszszük tudomásul, egyu'tal jelenthetjük, hogy az uj szakosztály szervezési munkálatai már folyamatban vannak.

Hat millió korona differenczia. A *„Köztelek"* mai vezetőczikkében megemlékeztünk már a Schossberger-féle szenzácziós tőzsdemannőverről, amely hirlapi értesülések szerint a következőkben áll. Schossberger Nándor báró 60,000 darab értékpapirt vásárolt össze, melyekre nézve a budapesti, berlini és bécsi tőzsdén volt a hause-angagementben. A kötelezettségek tulnyomó része osztrák és magyar államvasuti részvényeken állott fön. Ezek a részvények pedig az utóbbi napokban, részben a politikai konstellácziók, részben a kontremine működése következtében, hanyatlottak. A differencziák már igen nagy összegeket nyeltek el, de még mindig milliók voltak függőben. Óriási veszedelem fenyegette a tőzsdéket arra az esetre, ha ez a roppant kötelezettségek erőszakosan bontatnának fel. A helyzet ezért rendkivül feszült volt és amikor minap a czégjegyzéseket hivatalosan közlő „Központi Értesitő" rendkivül kiadása jelentette, hogy báró Schossberger Nándor kilépett a régi czégből, melynek tulajdonosa ezentul egyedül Schossberger Zsigmond báró lesz, kimondhatatlan izgatottság terjedt el a tőzsdén, mert attól tartottak, hogy a czég illetőleg Schossberger Zsigmond báró nem vállal szavatossági fia magánkötelezettségeiért. Tegnap délelőtt azután a piacz nagy, megnyugtatására oly megállapodás jött létre, hogy a czég mostani egyedüli tulajdonosa az összes á la hausse vásárolt értékpapirokat saját számlájára veszi át. Továbbá azokat a tárgyalásoknak alapján, melyek a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatójával, Kornfeld Zsigmonddal folytak, biztosittattak azok az eszközök is, melyek a vásárolt részvények tényleg s átvételére szükségesek. A Magyar Általános Hitelbank az ő üzletbarátaival kész volt erre a tranzakczióra. A nagymennyiségü érték tényleges átvételével az utóbbi időben tulmerészszé lett contremine meglehetősen sarokba szorul, mert a bianko eladott értékeket most már tényleg szállitania is kell és ezek a papirok kivonatnak a forgalomból és mindaddig lezár a tartatnak, amig a tőzsde nyugodt és normális kerékvágásba zökken.

40 éves jubileum. Ritka és szép ünnepeltetés ért el gr. Apponyi Géza tolna-hőgyészi nagybirtokos uradalmában 40 év óta szolgaló *Kollmann* Gyula felügyelő és *Dubritzky* László számtartó. A megyeszerte ismert nemes gondolkozásu gróf igen szép jelét adta annak, mennyire tudja méltatni az igazán hü és odadó szolgálatot alárendeltjeinél. Kastélyában rendezett ünnepi ebéden uradalma összes gazdatisztjei jelenlétében kiemelte a két jubiláns érdemeit azon kivánságának tolmácsolásával, hogy azok még sokáig maradjanak uradalmában, egyuttal felolvasta azon elismerő és buzditó átiratot, melyet a jubileum alkalmából Darányi földmivelési miniszter intézett a szolgálatukban megöszült két gazdatisztbre.

Gabonaértékesités reformja. Darányi földmivelésügyi miniszter fontos tervvel foglalkozik. Ugyanis ebből indul ki a miniszter, hogy ez idéig a kisgazdák gabonatermésüket nem értékesithették kedvezőleg, miután a tőzsdei árhullámozások által előállott esetleges

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállitó magkereskedés: BUDAPESTEN, VII, Rottenbiller-u. 33. VI., Andrássy-út 23. sz.

AJÁNL legjutányosabb áron:

valódi bajor tarló-répamagot
biborherét
szöszös bükkönyt
őszi bükkönyt
őszi borsót
káposztarepczét
pohánkát
kölest stb.

VESZ minták beküldése és az ár közlése mellett a **legmagasabb napi áron mindenféle** gazdasági magot, **jelenleg** főképen:

biborherét
szöszös bükkönyt
őszi bükkönyt
őszi borsót
káposztarepczét
tavaszi repczét
kölest stb.

magasab árakat nem használhatták ki. Ezen állapotokon a miniszter ugy akar segíteni, hogy gabona közraktári szövetkezeteket állami segítséggel fog felállítatni az ország különböző pontjain. Ezen czélból már az ősz folyamán több mezőgazdasgilag képzett szakértőt fog a miniszter a külföldön már sikerrel működő hasonló intézmény tanulmányozására küldeni — kiknek jelentésen — továbbá a kereskedői szakemberek véleményének meghallgatása alapján ezen különben régen sürgetett és a külföldön jól bevált intézményt sikerül a megvalósulás terére vinni.

A dohány-nagytőzsdék megszüntetése. A pénzügyminiszter legutóbb rendeletet bocsátott ki, melyben a dohánynagyáru-üzleteket megszünteti s utasítja a pénzügyigazgatóságot, hogy azokat a dohányraktár kezelése alá vegyék. A rendelet szerint a dohány-nagytőzsdék folyó évi augusztus 1-től kezdve a dohányraktárakban lesznek, a kezelő hivatalnokokat a raktárak m. kir. nagytőzsdéihez a pénzügyminiszter már ki is nevezte. Itt említjük meg, hogy a nagyváradi kiskereskedők sérelmesnek tartották a pénzügyminiszter rendeletét, mert ennek értelmében a dohány- és szivarkészleteket nem szerezhetik be közvetlenül. A pénzügyminiszter azonban visszaküldötte a kereskedők kérvényét azzal, hogy kérelmöket nem teljesítheti, mert az uj rendszert helyesebbnek tartja.

A nagy enyedi m. kir. vinczellériskolában folyó évi október hóban kezdődő három éves tanfolyamra, 7 fél ösztöndíjas helye pályázat nyíttatik. Feltételek: Tizenhat évet betöltött életkort igazoló keresztlevél. Erős, egészséges, munkát biró testalkat. Legalább 4 elemi osztály elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány. A bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok a földmivelésügyi miniszteriumhoz czímezve legkésőbb augusztus hó 25-ig a nagy-enyedi m. kir. vinczelleriskola igazgatóságához intézendők. Az intézetben egy évet önköltségen töltött; katonai kötelezettségnek eleget tett; kertészet, szőlőszet, pincészet körében már működött, vagy kádármesterséget tanult egyének, ha ezen minősítő süket hiteles bizonyítványokkal igazolják, a felvétel- és ösztöndíjak elnyerésénél előnyben részesülnek. Az intézetbe felvett növendékek fehérnemű és egyéb állásukhoz illő czélszerű ruházatról, nemkülönben iró-, rajz- és kisebb munkálati eszközök: kések és ollókról önmaguk tartoznak gondoskodni; lakást, ágyat, ágynemüt, világítást, orvosi kezelést és gyógyszereket azonban ingyen nyernek. Az egész ösztöndíjat élvezők teljes ellátásban: reggeli, ebéd, vacsora és mosatásban részesülnek: a fél ösztöndíjasok ellenben ugyan az egész ösztöndíjasokkal egyenlő ebédet 's vacsorát kapnak, de az ezen étkezésekhez szükségeltető kenyérről, továbbá reggeli és mosatásról önmaguk tartoznak gondoskodni.

A vasmegyei gazd. egyesület szeptember hó 6-án Pinkafőn, 9-én Rumban és 20-án Sárváron tenyészállatdijazást rendez. A tenyészállatdijazás a fentemlitett időben és helyen mindannyiszor reggel 9 órakor veszi kezdetét. Az állatdijazásban résztvehetnek vasmegyei kisbirtokosok — pirostarka (bernisztimmenthali) hegyijellegű marháikkal. A nagyobb tenyésztők arany-, ezüst-, bronzremmel valamint diszokleveleklel lesznek kitüntetve, a kisbirtokosok által kiállitott tenyészmarhák (tehenek, bikák és növendékek) az állam valamint az egyesület által adott pénzjutalomban részesülnek (80—100 koronáig). Megemlitjük az egyesület azon kikötését, mely szerint a dijazott bikát, vagy tehenet legalább 2 évig, — az üszőt pediglen 4 évig köteles a tenyésztő tulajdonában megtartani. A mi a megyei tenyésztésre igen kedvező körülmény.

Kerületi gazdasági kiállítás Szegeden. A szegedi gazdasági egylet szeptember hó 23., 24. és 25 ik napjain Szegeden bor-, szőlő- és gyümölcskiállítást rendez, mely alkalommal legyuttal mén-, kancza- és csikódijazást is tart. A kiállitáson részt vehetnek szegedi, csongrádmegyei és a határos vármegyék gazdái saját ermésü tárg yaikkal; kiállitható bármely évben termelt homoki és kerti fehér és vörös bor, csemege és borszőlő s minden faju gyümölcs. A kiállitandó tárgyak bejelentését az egylet titkáránál szept. 15-tól 20-ig kell eszközölni; a tárgyak szeptember 20-ikáig bezárólag beküldendők az Egyesülethez. A kiállitási helyért a kiállitók semmiféle dijat nem fizetnek. Minden kiállitandó borfajból 2—2 üveggel kell beküldeni 7 deczilitres rajnai üvegben. A szőlő- és gyümölcskiállitásnál egy-egy fajból legalább 30 deka állitandó ki, a névnek a termelési helynek helyes kitüntetése mellett. A birálatot szept. 24-én ejti meg az e czélra kiküldött bizottság, mely 5—40 koronáig terjedő dijakat mintegy 30 dijat és diczérő okleveleket oszt ki. A kiállitást megelőzőleg szeptember 24-én tartatik meg a tenyészmén-, kancza- és csikódijazás a csongrádmegyei lótenyésztés emelése czéljából. A dijazás czéljaira a földmivelésügyi miniszter 400 koronát adományozott, mely összeg nyolcz dijra osztva adatik ki. Ezenkivül több egyleti dij van kitüzve mének és kanczacsikók dijazására.

Értesités a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémiába való felvételről. A gazdasági akadémiába való felvételhez megkivántatik a főgimnázium vagy főreáliskola vagy a felsőbb kereskedelmi iskola tanfolyamának sikeres érettségi vizsgálattal való bevégzése, továbbá legalább egy évi gazdasági gyakorlat valamely jobb berendezésü gazdaságban és szülői vagy gyámi nyilatkozat a belépés megengedésére és a szükséges költségek biztositására. A tanfolyam két éves; a tanév októkber hóban kezdődik és julius hóban végződik. Az 1900—1901. tanévre a beiratások folyó év október 1—8 napjai alatt tartatnak. Tandij félévre 80 korona. Tandijelengedését való kérvényeket a beiratási napok alatt kell beadni. Ösztöndijak (300 korona) korlátolt számban vannak; ezekre a pályázat a tanév folyamában iratik ki. Konviktus nincsen s a hallgatók lakásról s élelmezésről magok gondoskodnak s havi költségeik az igényeikhez képest 100 s csetleg több koronára is mehetnek. Minden egyébb tudnivaló az akadémia értesitőjében foglaltatik, mit az igazgatóság kivánatra bármentesen megküld.

A Kisérletügyi Közlemények III. kötet 3. füzete legutóbb érdekes tartalommal hagyta el a sajtót. A kassai m. kir. vegykisérleti állomás köréből Zalka Zsigmond értekezése: Az ipari tejsav alkalmazása a szeszgyári müleszető készitésénél és a gabonafélékből készült zöldmaláta czukrositó és elfolyósító képességének összehasonlitása és a meszezés befolyása a czukrositó és elfolyósító képességre. A magyaróvári növényélet- és kórtani állomás vezetőjének Linhardt Györgynek értekezése: „A répamag betegségei és répabetegségek". E terjedelmes és aktuális érdekü közlemény függelékében 4 könyomatu szines tábla mutatja a betegségek különböző fokát és a növény elváltozását. A budapesti állatélettani és takarmányozási kisérleti állomás közleményei „A keményitő meghatározása peutósavak jelenlétében." Az ürülékek szénhydrát tartalmának meghatározása", mindkettő dr. Weiser J. és dr Zaitschek A.-tól. A kassai gazdasági tanintézet igazgetója Kovácsy Béla értekezése: „A feletetett fehérje mennyiségének befolyása a hizlalás eredményére, selejtelt magyar jármos ökrönél." A füzet könyvkereskedői uton is beszerezhető, ára 60 fillér. A kisérletügyi központi bizottságához (Budapest V. Országház-tér, földmiv. miniszteri palota) levelezőlapon intézett megkeresésre ugy ez a füzet mint az eddig megjelent évfolyamok, mig a készlet tart, díjtalanul küldetnek meg.

Állattulajdonosoknak. A nyári időszakban a háziállatok közt különösen sertések, juhok, baromfiaknál gyakrabban mint bármelyik évszakban időszerű járványos betegek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas präservativ szereket alkalmazni, mint a minőknek a Kvizda-féle marha-táppor, Kwizda-féle sertéspor, Kwizda-féle baromfipor, Kwizda-féle hashajtószer juhoknak évek óta beváltak. — Mint hatásos fertőtlenitőszer istállók számára igen ajánlatos a Kwizda Ferencz János czég által Korneuburgban forgalomba hozott krezolin (javitott kreolin).

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *Leszik Miksa utódai, Szilágyi és Diskant* miskolczi gépgyárosok „Victoria" *terményrostára* vonatkozó hirdetését. E rosták eddig 30-szor lettek kitüntetve. Bővebbet a mai hirdetés.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

kénport,

(legfinomabb — 78% Chancel oldlum alsó)

rézgálicot, 98/99%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN,

V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

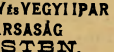

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a *„Köztelek"* szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: *55 krajczár.* Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

*) Az a rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhivjuk a t. ez. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen julius és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjukiküldemények a M. Á. V. összes vonalain **tetemes díjkedvezménybben**, valamint **ingyen raktározásban** részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

A

jövő vámpolitikája és uj vámtarifánk.

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület vámügyi bizottságának megbizásából irta:

RUBINEK GYULA

az O. M. G. E. ügyvezető titkárja.

Nagy kvart alak 320 lap.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a

„Köztelek“ kiadóhivatalában.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentés a gabonafűzletről.

1900 julius 27

A külföldi piaczok ma változatlan jegyzéseket küldtek, mely lanyhítólag hatott az itteni árakra. Az októberi buza 15.10 tengapi zárlat után ma 15.06 K. indult meg és már 15.02 jegyez, midőn Berlin 1/12 órakor 3 márkás emelkedést jelez. Erre a határidők ismét 4 fillért nyernek, míg déli 1 órakor 15 K. zárul.

Kimutatás szerint ma 24000 mázsa buza fuvaroztatott Budapestre, melyből kb. 20000 mázsa kelt el a malmok mérséklett vételkedve mellett 10 fillérrel olcsóbb árak mellett. Uj buzát már az export részére is növekedő mennyiségben vásárolnak.

Tengerihen gyenge a forgalom, a tulajdonosok nagyon magas árakat követelnek, míg a vevők várakozó állásponton foglalnak el. Tegnap még 12·50 koronát követeltek helyben átvéve vagonba rakva, míg ma 20 fillért engedtek. Ab állomás 11·50—12.— kapható.

Árpában még nem fejlődött ki az üzlet mintázott ajánlatok már nagyobb számban fordulnak elő, melyiyel szemben a vevők még hiányoznak. Közönséges takarmány árpáért 11.20—12.— koronáig érhető el ab állomás, míg a finomabb északvasuti árpáért 14.—15.— K. is fizetnek yámos—győr—gyöngyösi állomásokon.

Bozsban mérsékelt kinálat mellett az árak valamivel olcsóbbak s minőség szerint 12.80—13.10 K. fizetnek Budapesti parittással.

Zabban az üzlet változatlan, alantasabb bánáti árurét 10.10 K. elsőrendű nagyszemű zabért 11—11.50 érhető el.

Repcze szintén változatlan 24—26 K. jegyünk.

Határidők egy órai zárlat

Buza októberre	1900.	15.—	02—
áprilisra	„	15.68	——
Tengeri aug.-ra	„	11.98	—12.—
„ májusra	1901.	9.60	—62—
Rozs októberre	„	13.40	—42—
Zab októberre	1900.	10.32	—36—

Az árjegyzés 100 kg.-ra vonatkozik:

Eladatott:

Ó-buza:

Tiszaviděki:	850	mtm.	78½ K.	14·90	3 hónap
	100	„	78 „	„ 15·20	„ „
	100	„	77½ „	„ 14.90	„ „
Szegedi	900	„	78 „	„ 15·—	„ „
	900	„	77 „	„ 15 —	„ „
Tolnai	3200	„	74 „	„ 14·40	„ „
Erdélyi:	600	„	80 „	„ 15.50	„ „
	800	„	79½	15.50	„ „
Pestmegyeviděki:	200 mm.		79 kg. K.	14·80	3 hóra.
	200	„	77 „	„ 14·95	„ „
Bánsági	1000	„	78 „	„ 14·60	„ „
	2500	„	78 „	„ 15.30	„ „
Becskereki	3400	„	75½ „	„ 14·15	„ „
Bácskai:	1430	„	75½ „	„ 15·10	„ „
	3600	„	73 „	„ 14·20	„ „
Mohácsi	2400	„	76½ „	„ 14·50	„ „

Uj-buza:

Tiszaviděki:	200	„	80½ „	„ 15·20	„ „
	300	„	80 „	„ 15·10	„ „
	500	„	79½ „	„ 15·70	„ „
	500	„	79½ „	„ 15·60	„ „
	200	„	79½ „	„ 15·40	„ „
	200	„	77 „	„ 15 40	„ „
	100	„	78 „	„ 15·40	„ „
Bácskai	100	„	75½ „	„ 14·50	„ „
Pestmegyeviděki	300	„	80 „	„ 15·10	„ „
	400	„	79½ „	„ 15·20	„ „
	300	„	79 „	„ 14.30	„ „
	400	„	79 „	„ 14·60	„ „
	300	„	79 „	„ 14.60	„ „
	100	„	77 „	„ 15.60	„ „
Bánsági	200	„	80 „	„ 14·80	„ „
Tolnai:	100	„	76 „	„ 14.50	„ „
	100	„	74 „	„ 14·50	„ „

Szeszüzlet.

Szesz. (*Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő.*)

A szeszüzletben a héten az üzletmenet finomitott szeszben nem volt igen élénkebb és a forgalom főleg régebbi kötések lebonyolitására szoritkozott. Élesztószeszben a kereslett valamivel jobb volt és felső-magyarországi vevők fedezési vásárlása folytán szilárd áron kelt. Elkelt finomitott szesz nagyban 116·50—117·50 K., kicsinyben 118—119 K., élesztószesz 116·50—117·50 K. nagyban és 118.——119.50 K. kicsinyben adózva. Adózatlanul finomitott szesz 46.50 K. jegyzetett.

Az adózott nyerszesz és denaturált szesz ára változatlan.

Vidéki finomitógyárak által finomitott szesz adózva 115.— K. volt ajánlva ottani allomásokhoz szállítva és néhány tétel ez áron el is kelt. Adózatlanul 44.50—45.— K. volt ajánlat.

Marégyanlaszdi szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz e héten is gyéren volt ajánlva és a kinált tételek változatlan szilárd árak mellett találtak vevőre 39·—40 K.-ig.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 40·——40·50 korona.

Bécsi jegyzés 44·40—45·— korona, kontingens nyerszeszért.

Prágai jegyzés 113.50 korona adózott és 40.50—41.— korona adózatlan szeszért.

Triesztí jegyzés 19·50—20·— korona kiviteli szeszért 90% hektoliterje.

Kivitére több tétel finomitott szeszt vásároltak, mely Dél-Törökország felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Löcse, Kolozsvár, Losonc 50 fillérrel drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti záralatrak e héten: Finomitott szesz 116·50—117·50 korona, élesztószesz 116·50—117·50 K., nyerszesz adózva 114·50—115·50 korona, nyerszesz adózatlan (exkontingens) —.——.— korona, denaturált szesz 36·——37·— korona. Kontingens nyerszesz —.——.—; korona.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bármelyik budapesti vasutállomáshoz szállítva és téspénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Odön tudósítása.)

A megelőző héthez ellentétben *valódi bajor tarlórépamagnak* megint igen nagy keresete volt, *biborherét* illetve szintén élénk volt a forgalom. *Luczernának* is volt némi kereslete, de a többi magvak iránt érdeklődés nem mutatkozott. *Uj termésű biborherét* nem csupán Csehországból, hanem Franczia- és Olaszországból is ajánltak, a mennyiségileg jó terméshez arányositva azonban drágáljak a jelenleg követelt árakat. Azon fűmagvak közül, melyek most betakaritásra kerülnek, különösen a *juhcsenkesz és csomós ebir* a sok esőzés miatt szenvedtek, a termés egyáltalán nem kielégitő. Amerikai tudósitások szerint *komdesinmagnak* jelentékenyen felment az ára, *amerikai lóherémag* ára is megmaradt az eddigi magas szinvonalon. *Szőrszős bükkönyt, téli bükkönyt és téli borsó* iránt élénk érdeklődés mutatkozik.

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósitása a „Köztelek“ részére. Budapest, 1900. julius 26-án. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta sulynak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállitva:

Buzaliszt

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7½
Ár K.:	25.80	24 60	23.—	21.60	21.20	19.60	18.20	14.60	13.30

8-as takarmánylisztnél	buzakorpa finom	durvabb
korona	10.90	8.70	8.70

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszikkek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezet üzleti jelentése. 1900. julius 25.

A házbérnegyed közeledése nagyon érezhető volt a vásárcsarnok forgalmában, mely amugy is a nyári szezon alatt redukálódott.

A hustüzlet csendes, az árak nem változtak. Vadból őz és szarvas állott rendelkezésünkre, ezekről is az árak nem változtak. Előbbinek ára 160, utóbbinak 80 fillér kgként.

A vajtüzlet tartósan kedvező. A hozatalok gyorsan s a következő árakon nyertek elhelyezést 1. tenyaj 2—2·20, II. 1.80—1.90, főzővaj 1.60—1.75 K. Turóban a szükséglet apadt; ára 16—20 fillér.

A tojástüzlet csendes; az árakban lényeges változások nem fordultak elő. I. alföldi tojásért 51—52·50, erdélyiért 50—51 korona volt elérhető eredeti ládanként.

A gyümölcspiacz valamivel megélénkült. Elsőrendű áru gyors elhelyezésre talált. Őszi baracok 30—150, kajszinbaracok 40—70, meggy 40—50, cseresznye 20—40, ringló 60 fillér kgként. Prima sárga dinnye 70—90 fill. Közönséges árunak 20—30 korona szára.

Baromfiból elvétt: csibe rántani való 1·30, sütni való 1·50—1·60, kacsa sovány 1·80—2·50, liba sovány 3·80—4·00 koronáért páronként.

Hivatalos árjegyzés

Budapest szakcsővárosa vásárcsarnokaiban eladott élelmiszikkekről. Budapest, 1900. julius 26-ról.

Hús és hustermékek. Marhahus I q. hátulja I. rendű 110—116, II. r. 106—108, III. r. 102—104, eleje I. r. 98—104, II. r. 94—96, III. r. 88—94, borjuhus 1 q. hátulja I. r. 116—120, II. r. 108—112, eleje I. r 96—100, II. r. 88—96, bárány 1 darab hátulja ——, eleje ——, birkahus 1 q. hátulja I. r. 92—100, II. r. 88—90, eleje I. r. 80—88, II. r. 72—80, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti 102—106, vidéki ——, szalonna nélkül budapesti 98—100, vidéki ——, sertéshus pörkoltnak való ——, kocsonyának való ——, füstölt budapesti I. r. ——, vidéki II. r. 1 q. 120—130, malacz élő, szopós I. r. 1 db 6.00—8.00, tisztitott I. r. 1 kg. 1.60—1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90—1.20, füstölt belf. csontnál 1.04—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 2·06—2.10, csont nélkül 0.——0.—, kolbász 1 kg. nyers 1.00—1.20, füstölt I. r. 1.40—1.60, szalonna 1 q. ——, sózott 102—108, füstölt 108—112, sertészsir 1 q. hordóval 114—116, hordó nélkül budapesti I. r. 110—112, szalámi 1 kg. belföldi 260—320, prágai ——— korona.

Baromfi. a) *Élő:* (1 pár) csirke rántani való 1.00—1.40, tyuk belföldi I. r. 2.30—2.30, kappan hizott I. r. 0.00—0.00, sovány 0.00—0.00, rucza hizott I. r. 4.40—5.00, sovány belföldi 1.80—2.40, liba fiatal ujdonság ———.——, lud hizott I. r. 10.00—12.00, sovány belföldi 3.40—4.60, pulyka hizott I. r. 0.——0.—,

sovány belföldi —.—.—. korona. — b) *Tiesztitott*: csirke I. r. 1 drb 1.00—1.60, tyuk I. r. 1 drb 1.40—1.50, kappan hizott 1 kg. ——, 1 drb 0.C0—0.00, rucza hizott 1 drb 1.60—2.60, 1 kg. 1.10—1.12, lud hizott 1 kg. 1.14—1.20, 1 drb 3 60—5.50, magló 1 kg. ——, 1 drb ——, pulyka hizott 1 kg. 0.00—0.00, 1 drb ——, magló 1 kg. ——, 1 drb ——, ludmáj 1 kg. 2.00—2.60, nagy 1 drb 0.70—1.40, tudszi 1 kg 1.60—1.90 korona.

Hal. *Élő*: (1 kg.) harcsa 1.40—2.00, csuka 0.00—0.00, ponty dunai nagy 1.80—2.00, márna 1.10—1.20. süllő balatoni ——, czompó 1.30—1.60, piszträng nagy ——, kecsege 2.00—3.60, pisztráng ——, apró kevert 0.50—0.60. Lazacz rajnai 1 kg. korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.18—0.20, felölözött 0.12—0.12, tejfel 0.56—0.60, teavaj 1 kg. 1.30—2.24, fözö darabos 1.00—1.70, szedett ——, olvasztott ——, margarin I. rendü ——, II. r. ——, tehéntúró I. r. 0.20—0.30, juhturó 0.90—1.00, liptói 0.80—1.28, juhsajt 90—1.00, ementali belföldi 1.60—1.60, gröi belföldi 1.00—1.30 korona.

Liszt és kenyérneműek. Kenyérliszt 1 q. kenyér pumpori, fehér hosszu 1 kg. 0.27—0.27, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.23 korona.

Száraz fözelek. Lencse belföldi 1 q. —.00—.00, külföldi 34.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00—24.00 koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—22.00, bab fehér apró 12.00—18.00, nagy 14.00—20.00, színes 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.10—4.16, alföldi (1440 drb) 52.——52.—, erdélyi (1440 drb) 50.——51.—, szerb (1440 drb) ——.——, apró (1680 drb) —.——, meszes tojás —.——.—. korona.

Zöldség. Sárgaréps 100 köt. 0.00—0.00, f. r. : : 0.00—0.00, petrezselyem ujd. 100 köt. 0.00—0.00, f. r. 1 q. 00.00—0.00, zeller I. r. 100 drb 1.00—1.20, karalábé I. r. 100 drb 1.40—1.80, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ——, ereit makói 1 q. 8.00—10.00, fokhagyma I. r. 1 q. 12.— 20.—, czékla I. r. 100 drb 1.20—1.60, II. r. 0.80—1.20, fejeskáposzta I. r. 100 drb 8.00—12.00, kelkáposzta I. r. 100 drb 1.40—2.00, vöröskáposzta I. r. 100 drb 00.00—00.00, fejes saláta I. r. 100 drb 1.40—1.80, kötött saláta 100 drb 1.00—1.80, burgonya I vaggon sárga 00.00—000.0, fehér 000.00—000.00, rózsa I. q. 4.00—4.40, fekete retek kisimy 100 drb 1.00—1.40, ugorka 100 drb savanyitani való 0.30—1.00, savanyitott 1.30—1.60, nagy salátának 0.30—2.00, paradicsom olasz 1 q. 00.00—00.00, belföldi 00.—.00,—, zöld paprika 100 drb 0.30—1.00, tök fözni való 100 drb 5.——12.—, zöldborsó hüvelyes 1 q. 12.00—14.00, kifejtett 20.00—24.00, zöldbab hüvelyes 1 q. 8.——14.—, kifejtett ——.——, karfiol 100 db. —.00—.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárga 1 kg. 0.——0.— korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 16.—— 28.—, réteske való 30.00—30.00, vajkörte nagy I. r. 1 q 40.——50.—, közönséges kevert körte 1 q. 20.00—30.00, szilva magvaló nagy I. r. 1 q. ——.——, nem magvaló vörös 1 q. —.——.—, ringló nemes I. r. 1 q. —.——.—, barackot kajszin 1 q. 80.——50.—, őszi 1 q. 46.——80.—, magvaló 1 q. 36.——60.—, nem magvaló 1 q. —.——.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00—00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. ——.——, meggy nagyszemü kem. 1 q. 24.00—28.00, apró szemü 1 q. 16.00—20.00, eper (szamócza) 1 kg. ——, málna 1 kg. 0.60—0.80, szeder 1 liter 0.40—0.50, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ——.——, kicsiny 100 drb 50.——60.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb 60.——100.—, II. r. 100 darab 24.——60.—, dió nagy papirhéju 1 q. 00.00—00.00, apró kémény héju I. r. 1 q. 00.00—00.00, mogyoró nagy olasz 1 q. —.00——.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.——0.—, belföldi 1 q. —.——.—, narancs messzinai 100 darab 5.00—8.00, puglai 100 drb 0.00—0.00, mandarin 100 drb 0.00—0.00, czitrom I. r. 100 drb 2.80—3.20, füge hordós 1 q. 32.00—34.00, koszorú 1 q 44.00—46.00, datolya sajtott I. r. 1 q. 80.00—84.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00—120.00. szőlő passatutti 1 q. ——.——, 1 q. ——.——, szerb szőlő 1 q. —.——.— korona.

Füszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 0.00—200.00, II. r. 1 q. 140.00—160.00, mák 1 q. 30.00—60.00, méz csurgatott 1 q 80.00—104.00, [illegible] 1 q. ——.——, füszerborsó 1 q. —.——.—, boróka 1 q. ——.——, hási muszpam szin I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 48.00—52.00, bor fehér asztali palaczkokban 1 hl. ——.——, vörös bor 1 hl. —.——.—, házi pálinka palaczkokban 1 hl. —.——.— korona.

Budapesti takarmánynyárlat. (IX. kerület Mesterutcza, 1900 julius 27. *A szekszárdvárosi vásárigazatóság jelentése a „Köztelek" részére*). Felhozatott a szokott óraszéghöl 131 szekér réti szénu, 5 szekér muhar, 31 szekér szurpaszalma, 6 szekér alomszalma. 0 szekér takarmányarma. 0 szekér lengyelszéna, 18 szekér egyéb takarmány (zabosbükkönyi, lóhere stb.) 600 rnsk szecska. A forgalom közepes. Árak fél-ben (-tén) a következők: réti szénu 360—580, [illegible] 460—560, szurpaszalma 260—320, alomszalma 220—280, egyéb takarmány ——.——.——, lóhere ——.——, takarmánycirma ——.——, 100 kévetengerjez. ——.——.——, kvczerna 360—560, borjú ——.——, szalmaszecska 320—380, szénaszecska ——.——, [illegible] ——.——, szárbükkönyi 460—540. Összehozatott 197. tmly 226.550 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. julius hó 26 án. *A szekszárdvárosi vásárigazatóság hivatalos vásárjelentése.* Felhajtatott: belföldi 604 db, eladatott — db, galicziai —— db, eladatott — db, tiroll — db, eladatott — db, növendék élő borju 74 db, eladatott — db, élő bárány — db, eladatott — db; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, élő bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A vásár hangulata vontatott volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — —— koroná, kivételesen — koroná dbonkint, 46·— 88·— koroná, kivételesen —— koroná sulyra, galicziai ——, kiv. —— koroná dbonkint, —— koroná sulyra, kiv. —— koroná sulyra, tiroli —— koroná kiv. —— koroná dbonkint, —— koroná sulyra, kiv. —— koroná sulyra, növendék borju —— koroná, kiv. —— koroná dbonkint, 40—44 koroná, kiv. —— koroná sulyra, Élött borju: belföldi, —— koroná, kiv. —— koroná sulyra, galicziai —— koroná, kiv. —— koroná sulyra, tiroli —— koroná, kiv. —— koroná dbonkint, bécsi —— koroná, kiv. —— koroná sulyra, növendék —— koroná, kiv. —— koroná dbonkint, élő bárány —— koroná, páronkint, élött bárány —.——.— koroná párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900. évi julius hó 28 án. (*A budapesti kövidőhöd és marhavásárigazatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) Felhajtatott: 323 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. 58 db, közép 114 db, adatolatott 6 db. Fejőstehén: fehér 6 db, tarka 80 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér —, jármosbivaly 4 db, bonyhádi 63 db, hizlalni való ökör — db, üszö fehér —db.

Jármos ökör iránt az érdeklődés változatlan árak mellett elég élénk. Fejős tehenek ára darabonkint 10—20 koronával hanyatlottak.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendü jármos ökör 700—780, kipörnin. jármos ökör 590—680 pár., alárendelt minőségü jármos ökör ——.——, Jármos bivaly ——.——.——. K-ig páronkint. Fejőstehenek: jobb minőségü jármos ökör 56—66 mm.-kint 6. r., bekötni való ökör —.——.— K.-ig. Fejőstehenekért és pedig: Felérszürü magyar tehén ——.——, tarka kevert szürmaszü tehén 140—230 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 240—320, ökr. koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi julius hó 26 án. (*A budapesti kövidőhöd és marhavásárigazatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) Felhajtatott: 3469 db magy vágómarha, nevezetesen: 1091 db magyar és tarka ökör, 840 db magyar és tarka tehén, 1085 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db bosznia tehén, 138 db szerbiai tehén, 173 db bika és 136 db bivaly.

Minőség szerint: 421 darab elsőrendü hizott, 2607 db középminőségü és 441 db alárendelt min. ökör —— db elsőrendü hizott ökör, — db középminőségü ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendü hizott tehén, — db középminőségü tehén, — db alárendelt minőségü tehén.

Vágómarhából a felhajtás 1000 darabbal nagyobb volt s daczára, hogy az idegen vevők is nagyobb számmal vettek részt a bevásárlásban, mindazonáltal a mult heti árak elsőrendü és jobb minőségüknél 1—2 koronával, gyenge minőségüknél némely esetben 5 koronával mm.-kint csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségü 62——70·—, kivételesen 72——.——, hizott magyar ökör középminőségü 56——62·—, alárendelt minőségü magyar ökör 50·——54·—, jobb minőségü magyar és tarka tehén 42—46 ·—, kivételesen tarka tehén —.——.—, magyar tehén középmin. 42—46 ·— (—) alárendelt minőségü magyar és tarka tehén 42——.——, szerbiai ökör jobb minőségü 50——60·—, kiv. 64·—, szerbiai ökör középminőségü 42—48·—, szerbiai ökör alárendelt minőségü ——.——.——, szerbiai bika 46—68·—, kivételesen —.—, szerbiai bivaly 32—44·—, kiv. —.——koroná métermázsánkint élősulyban.

Budapesti lóvásárok. Budapest, 1900. jul. 23-án. (*A budapesti vásárigazgatóság* jelentése a *„Köztelek"* részére).

A forgalom élénk volt.

Felhajtatott összesen 814 db. Eladatott 455 db, ebb mint fogyasztó 1 db, bátas 10 db, eladatott 2 db, 240—360 K.-ért, könnyebb kocsiló (fukker stb.) 84 db, eladatott 41 db, 206—300 K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 93 db, eladatott 49 db 200—400 K.-ért, igás kocsiló (t.ehéz nyugoti fajj) 46 db, eladatott 18 db 180—350 K.-ért, pony 6 db, eladatott 2 db 40—60 K.-ért. Közép minőségü lovakból: nehezebb félék (fuvaros lók stb.) 140 db, eladatott 92 db 120—300 K.-ért, könnyebb félék (paraszttló stb.) 160 db, eladatott 115 db 130—250 K.-ért; alárendelt minőségü lovakból 270 db, eladatott 136 db 60—120 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 41 db, az állatkert részére vásároltatott 40 db, tulajdonjogra gyanus lő lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus lő lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez kiküldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. évi julius hó 27-én. (*Az magyar sertéskiszláló-egyesület vásárcsarnoka* telefon jelentése a *„Köztelek"* részére.) Az ügylet csendes volt. *Heti átlag-árak*: Magyar válogatott 320—380 kgros nehéz 93—94 fil., 280—300 kgrammos nehéz 92—93 fil., öreg 300 kg. tull 90—91 fil., vidéki sertés könnyű — f. Szerb 91—95 f. Román ——.——. tuszta kg. pároknint 45 kgr. életsúlyleveonás és 4% engedmény szokásos. — *Elestérak*: Tengeri uj 12·80 —— korona, árpa uj 12 kor. Kőbányán átvéve. *Helyi állomány*: julius 27-án maradt 43290 darab. *Felhajtás*: Belföldről 1360 darabbal, Szerbiából 1431 darab, Romániából —— drb, egyéb államokból —— darab. Összesen 2791 db. Főösszeg 46087 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. *Eltajtás*: budapesti fogyasztásra (I—X. kerületi) 1009 drb, belföldre Budapest környékére 1236 drb, Bécsbe 73 drb, osztrák tartományokba 385 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba —— darab egyéb országokba — darab, összesen 1309 db. A szappanyárakban felengedtetett: szállásokban elhullott 0 darab, vaggonokból kirakott hulla 0 darab, borsókásnak találtatott 8 darab, összesen 8 db. Maradt állomány —— drb. A részvényszállásokban 11113 drb van elhelyezve. Az egészségi és transzport illásokban maradt 20369 db. *Felhajtás*: Szerbiából 1431 db, Romániából 1284 drb, összesen 2715 drb. *Eltajtás*: 1779 drb, maradt állomány — drb és pedig 2700 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-ési máig 193 db a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(*Kivonat a hivatalos lapból.*)

Julius 30.	Szatmár-németi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Földváry Károly	71309
Julius 30.	Tordai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Fold-váry László	154578
Julius 30.	Marosludasi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Beteg Ferencz	45238
Julius 30.	Técsői kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Jobb Illésné	40980
Julius 30.	Bpest I—III. jbiróság	a tkvi hatóság	Kovits Krelts Erzsébet	74836
Julius 31,	Aradi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Purmann Antónia	43800
Julius 31.	Váczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szalatsy Sándor	288000
Aug. 3.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Lévay Margit	70752
Aug. 6.	Nagy-Kőlló kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ujfalusy Endre	49840
Aug. 9.	Szamosujvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Grün Bernátné	47278
Aug. 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Moravetz József	270·29
Aug. 11.	Temesvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Huszár Kálmán	49 52
Aug. 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schmidt Odönné	213472
Aug. 16.	Bpest I—III. kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Keteg Imre	239.44
Aug. 17.	Zirczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Ányos Miklós	66336
Aug. 21.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dubez József	323945
Aug. 24.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dubez Péterné	45370
Szept. 15.	Nagy-kanizsai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Lövinger Lajos	73750
Szept. 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dukai Ignácz	213911
Okt. 3.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Magyar festékgyár r.-társaság	129719
Okt. 16.	Kassai kir. tvszék	a tkvi hatóság	ösv. Ruzicska Ferenczné	64544

Szerkesztői üzenetek.

J. J. *M.-Csávás.* Nem ismervén a kellő részletességgel az ezet mellékörülményeit, nem mondhatunk véleményt az elvetélés közvetlen oka felől.

Földbirtokosok, gazdák és raktár-vállalatok stb, figyelmébe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telitett

kazal ponyvákat,

vasuti waggonok és más mezei termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** miáltal saját ponyvának beszerzése megtakarittatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetők be uj és használt 726

telitett ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá uj és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvétetik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utcza 12.

TELEFON. Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR Részv.-Társas. (ezelőtt HILLE)

a legjobbnak elismert gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorait 1—100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű ujitások szabadalmazott szerkezettel.

Minden kiállitáson és versenyen első díjakkal és érmekkel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gellért Ignácz és Társa, Budapesten, V., Teréz-körut 41.

FIÓKMŰHELY BUDAPESTEN.

Importált eredeti

angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál

BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Superfoszfátok állati és ásványi eredetüek, legolcsóbb

foszforsavas trágyaszer minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, Kénsavas ammoniákot, káliséit, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenaui szab. szuperfoszfátgyszet** herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására; **takarmánymeszet** stb.

bárhova versenyképes áron szállit a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett

Kénsav- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludwigsburg-Thomasau és Lisek Rostok m.

Központi iroda: **Prága,** Heinrichsgasse 27.

A világhirű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

„Deering"-féle fűkaszálógépeket, marokrakó aratógépeket és kévekötő aratógépeket,

valamint egészen vasból és acélból készült **szénagyüjtőgépeket**

(lógerebályeket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállitott ilyen gépnek **használhatóságáért** és **jó munkájáért,** nemkülönben **anyagának jóságáért vállalom a felelősséget.**

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendelményeket legnagyobb sajnálatomra már nem lennék képes foganatositani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váczi-körut 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendű bizonyitványokkal kivánatra készséggel szolgálok. —

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, kemény, porczellánszerű felületet nyujt, mely **tej és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, kisoctek stb,** részére felette ezélszerű.

Bessemer-festékünk (védjegy üllő)

mint **feltétlenül megbizható rozsdavédő szer** mindennemű vasszerkezetek, vas és hullám bádogtetők, tartók, kerítések, rácsok, gépek stb. részére. — Mint famázolat is kitünő konserváló szer. Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenálló, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

ALAKULT 1856.

KÜHNE E.

a nyári időnyre ajánlja elismert szerkezetű, és kivitelű eredeti amerikai

„Osborne"-féle

fűkaszáló gépeit
széna forgatóit
marokrakó
és kévekötő
aratógépeit,

melyek hazai földön is ismételve legelső dijakkal kitüntettek.

Saját készítményű **szénagereblyék** legjobb kórisfából. Egy és többbsoros **kapálógépek** (Columbia cultivátor 66 korona).

Járgányos és motoros cséplőgépek rosták, konkolyozók.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár: **Budapest, VI., Váczi-körut 57 a.**

8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dicsérő elismerőoklevél!

Cs. és kir. szab. mosóviz lovak számára.

1 palacek ára K. 2·50. 2 palacek ára K. 2·50.

Kizel 45 év óta van kereskedésben az igazságos hatósági és polgári intézkedésben is a lovak erőtlenére, fáradozó mentére eldőlt és után, fáradozásokkal és az ismert merevedésnél stb. a lovat a legjobban hatóhoz eredmények fogyasztásra lépesül.

Kvizda-féle

szab. gummi csülök-horzsszalag.

A szab. horzsszalagok szőrke, barna, fekete és fehér színben, 4-féle nagyságban kaphatók az egész szőrke a **John-**, kőbe a **Kalitsbak** utcában.

III.

A bokán a-tól h-ig mérve.

20—22 cm.	magasságban III. a. 1. m.	
22—24 cm.	magasságban III. a. 2. m.	
24—27 cm.	magasságban III. a. 3. m.	
27—30 cm.	magasságban III. a. 4. m.	

A szab. horzsszalag árai szőrke színben (hátsóbőrben):

1. m. K. 3.50.	2. m. K. 5.50.	
3. m. K. 6.60.	4. m. K. 7.50.	

Barna, fekete, fehér színben:

1. méret	K. 4.50
2. méret	K. 6.40
3. méret	K. 6.50
4. méret	K. 7.50

Illustrált árjegyzék

Kwizda szab. gummi védő szőrlékről a lovak lábalra ingyen és bérmentve.

FŐRAKTÁR:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. szállító magy. román kir. és bolgár fejedelmi udv. szállító

gyógyszerész, KORNEUBURG, Bécs mellett.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

Legjobb gummi- és kender tömlők Mindenféle csövek.

legjobb javitott rendszerű fürdőszobai és szárazdéz és lábmérlegek fából és vasból, kereskedési, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baromérlegek. Commandit-társaság szivattyu és mérleggyártásra.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien,** I., Walfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

HOTTER F. J. R. gyógyszertár a sz. Józsefhez BECS, XII. 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol

1/1 palacsk frt 6.—, 1/2 palacsk frt 3.50.

Hatása szinte csodaszerű kitűnő és sokszor testiapadékot, a nélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Erősíti a megtámadott és gyenge izokat, eltávolít és tökére teszi minden csomót és szakadt és megnyúlt izomszálat, a bőrt és szőrzetet nem szennyezi, a szőrzetet nem szennyezi, dagadatokat, palabbtiyszöm, vastag térdnél, csomóknál az izokon, vastag bokánál, dagadatokat, a bőr hosszas felszínén, a 4-szer romogésnél megszüntetni és meggyógyítja a szakadatokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarháknak, 1 csomag 80 kr.

Kitűnő pótlék a takarmányhoz az állati erejő és egészségének fentartására; minden vese-, máj-, vérbe- és étegbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE BUTYROMETER

1/1 tégely ára 2 frt, 1/2 tégely 1 frt 20 kr. Felülmulhatatlan hűtőtem oldóvoltására régi bajoknál is.

HOTTER-FÉLE TRADINO-FLUID

1 palacsk 1 frt 20 kr.

Az izokat és izmokat a magas ércz korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedőcsőfések után a legnagyobb fáradalmaszerű szontosságban kezeli. A tulerőltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél megjegő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER I. ÉS II. SZ. DERMÓCZKA

1 kiló 1 frt 20 kr.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az ennek lére nem alkalmas takarmányszerek szára; kitűnően bevált orbáncnál. A II. számu hasmenésnél alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE KOLIKA ELLENI SZER

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kolika és hugy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadtság ellen alkalmazandó.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javitása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel **1 forint 10 krajczár.**

Praktikus, legolcsóbb és legpontosabb

zsirmeghatározó

a tej- és tejtermények részére

a dr. N. Gerber

ACID-BUTYROMETERE.

Több mint 7000 drb használatban. — 25 elsőrendű kitüntetés.

A világ leghiresebb és legnagyobb tehenészeti dolgoznak vele.

Teljes készülék (legolcsóbb rendszer).

2	4	8	16	24	próbához
Márka 35.—	65.—	95.—	125.—	145.—	Lipcséből csomagolással együtt.

Képes árjegyzéket ingyen küld

Dr. N. Gerber's Molkerei Zürich (Schweiz).

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Csakis az olyan butyrometerek vannak ellenőrizve, a legczélszerűbben és **törvényileg** védve, melyeknek a nyaka rovátkolt s az itt látható felirással vannak ellátva. Utánzások törvényileg üldöztetnek. **Ismételadók**, kik egyszerre több 100 drbot vesznek, **külön engedményben** részesülnek.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-müvek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), **„Martellin" dohánytrágyát, Kainitot.**

A mütrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legujabb szerkezetű kitünő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron. 40

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Első érmek, arany kitüntetések, államdíjak stb.

A BALANCE SEPARATOR

lefölöző-gépek hat hónap alatt kifizetik önönmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS ÉS SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

Kézi és erőhajtásu tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiaczot biztositunk.

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytársaság

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kisérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-levény ellenében megfelelő **előleget nyujt** hatósággig megállapitott kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST." 35

Magy. kir. államvasutak. 3,14106. szhoz.

Pályaáthidalás Arad állomáson.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Arad állomásán épitendő pályaáthidalás kőmives és kőfaragó munkáinak végrehajtására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik.

Az ajánlat alapjául szolgáló terv, az egységárak jegyzéke, költségszámitás, továbbá szerződési tervezet, az ajánlati munka és pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának tervtárában (Budapest, Teréz-körut 56. földsz.) és az államvasutak aradi ügyletvezetőségének pályafenntartó osztályában 20 korona lefizetése mellett kaphatók.

Ezen épités tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. é. julius hó 31-ének déli 12 órájáig nyujtandók be a magy. kir. államvasutak épitő és pályafenntartó főosztályánál (Budapest, Teréz-körut 56. II. em.)

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirással ellátva nyujtandók be:

„Ajánlat a magy. kir. államvasutak Arad állomásán épitendő pályaáthidalás kőmives és kőfaragó munkáinak elvállalására."

Az ajánlat benyujthatása céljából 3000 szóval háromezer korona bánatpénz készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon vagyis f. é. julius hó 30-án déli 12 óráig letendő a magy. királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrássy-ut 73/75.)

Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerint számitva fogadtatnak el bánatpénztől azonban semmi esetre sem számithatók névértéken felül.

Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek tértí vevény mellett adan ók fel.

Budapest, 1900. julius hó 4-én.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Erdő-eladás.

Báró Bánffy Albert válaszuti lakos magántulajdonát képező, Szilágymegyében **Füzes-Paptelek, Kraszna-Tóthfalu, Jaáz, Tusza-Felső-Szék** községek határain mintegy

2577 bold ós-bükk-erdő fája szabad kézből eladó.

Felvilágositással szolgál

az uradalmak igazgatósága

Válaszuton, posta: helyben. 1184

Sertés- nyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalm.

SOMOGYI GÉZA-féle

állatok emésztését elősegitő por

mindenféle sertésbetegségek ellen

sikeres hatással bir.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállitására, melyet állatok, **különösen sertések** ugy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyiti.

Mint a tapasztalatok bizonyitották, ezen tápporral ellátott táplálék az **állat szervezetére igen jótékonyan hat,** a mennyiben annak **ellenállóképességét betegségek ellen** már aránylag **rövid** használat után **nagy mértékben növeli.**

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, a **gyomorból** megemésztés után a **vékonybelekbe kerül,** a hol az **tovább emésztődve** annak alkalmas részei a **bél szivó edényei** (bolyhai) **által felszivatnak** s a **táplló szervek erein** keresztül a vérbe vitetnek és számtalan **véredény által szétterjednek a test minden részébe;** innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint **hetéldig hat,** mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménynyel jár és bármely állatnál alkalmazható.

Használati utasitás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegsége meg át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő leveleka legnagyobb uradalmakból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

341 Készitő ***SOMOGYI GÉZA, Arad.***

Gyümölcs és szőlőbor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtok,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomerő szabályzóval. A munkaképesség 20%, nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzók

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs préselő, kezelő és szőlőbor-szűrő gépek, legújabb szerkezetű szab. szabadalmú „Symbolon" gyümölcs és szőlőmassza permetező, gyártanak és szállitanak jótállás mellett a legjobb kivitelben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. és kir. szab. szabad. v. és gazdasági géptyárnak, vasöntöde és gőzhámor: **BÉCS, II.,** Taborstrasse 74.

Kiállitva: 188 arany, 1 ezüst és bronz éremmel. A szegedi I. n. e. czégazdasági kiállitason 18 db. arany-rem. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képtanlak és vasszerkezetek felvétetnek.

1000

Bérbeadási hirdetmény.

Néhai gróf Esterházy Móricz ur örökösei tulajdonát tevő s a F.-Gallai és Bicskei uradalomhoz tartozó, Fehérmegyében fekvő u. n.

Tükrösi gazdaság

1901. évi október 1-től 12 egymásutáni évre

haszonbérbe adatik.

A gazdaság, mely a B.-Bicskei állomástól 12 kilométernyire fekszik, **1092 hold** — à 1200 □° — **földből áll, bérlőlak és kellő gazdasági épületekkel felszerelve.**

Bérbeadatik továbbá a Szaári állomástól 4 kilométernyire fekvő

Mesterberek és Tornyosi gazdaság

a hozzá tartozó mintegy **1314 hold** — à 1200□° — **földdel,** mesterberek majorban bérlői lakkal **1901. október 1-től szintén 12 évre.**

A két gazdaság együttesen, vagy külön-külön is kibérelhető; az utóbbi gazdasághoz esetleg irtás földek is beoszthatók lesznek.

Bővebb felvilágositást az 1183

uradalmi igazgatóság ad Pápán.

Bérbeadási hirdetmény.

A pápa-ugodi hitbizományi uradalomhoz tartozó s Pápa várostól 4 kilométernyi távolságra fekvő u. n.

„Borsosgyőri gazdaság“

1901. évi október 1-től

12 egymás utáni évre ujból

haszonbérbe adatik.

A birtok a pápai, borsosgyőri és nyárádi határban egy tagban fekvő — **998 hold** à 1200 □ ölével — *belsőség-, szántó-, rét- és legelőből áll.* Borsosgyőr faluban *kényelmes bérlőlak* és egy *cselédlak,* a puszta közepén a *gazdasági épületek.*

Bővebb felvilágositás az urad. igazgatóságnál

1182 **PÁPÁN.**

Szám 2237—1900.

Hirdetmény.

Szamosujvár sz. kir. város közönsége a tulajdonához tartozó következő javadalmakat u. m.

1. A 12 kövü malmait	20,399	kor.	98	fill.	5. Hosszu-fogadó házat	836	kor. 36 fill.
2. Helypénz-vásárvám jogozatot	14,646	„	—	„	6. Cserepes-fogadó-házat	533	„ 32 „
3. Kövezetvám jogozatot	4,504	„	—	„	7. Hurdukáta-fogadó	500	„ — „
4. Petrisi hidvám-jogozat	2,504	„	—	„	8. Tégla-telepet	244	„ — „

felkiáltási ár mellett, 1901. évi január hó 1-ső napjával kezdődő 3, illetve 6 évi tartamra, folyó évi augusztus hó 8-ik és következő napján a városház tanácstermében tartandó nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek haszonbérbe adandja.

Mindazok, kik az árveréshez hozzászólani kivánnak, a felkiáltási ár 10%-át kötelesek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, az árverező bizottság kezére elölegesen letenni, az pedig kire a haszonbérlet leveretett, bánatpénzét a levert haszonbéri összeg 10%-ára leend köteles azonnal kiegészíteni.

A szóbeli árverés befejeztéig 1 koronás bélyeggel, s kellő — a megigért haszonbéri összeg 10%-át tevő — bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok (Offert) is elfogadtatnak.

Az ily zárt ajánlatban a megigért haszonbéri összeg számmal és betüvel is, valamint az ajánlattevőnek neve, lakhelye s az iránti nyilatkozata, hogy a haszonbéri szerződés pontjait teljesen ismeri s azoknak magát aláveti: — olvashatólag s tisztán kiteendő; — az ennek meg nem felelő zárt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb feltételek az árverező bizottság elnöke Ábrahám Zachar gazdasági tanácsos urnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Ugyancsak árverésen egy később közhirré tett napon (30—40 nap mulva) 6 esetleg 10 évre haszonbére adatnak az alábbi birtokok:

1. Szamosujvár-németi s péterházi birtok	465	hold	kor.	fill.	4. Ormányi birtok	278	hold kor. fill.
2. Ord.-füzesi birtok malommal	568	„	„	„	5. Kápolnai birtok	127	„ „ „
3. Kérői birtok	568	„	„	„	6. Hesdát-honczmyiresi birtok	69	„ „ „
					7. Mikolai birtok	170	„ „ „

felkiáltási áron felül. Az érdeklődőket kérjük e birtokokat fenti időig megtekinteni, mert rövid lejáratu határidő alatt lesz megtartva az árverés.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa, 1900. évi julius hó 12-én.

Ábrahám Zachár s. k., tanácsos, polgármester helyettes.

1170

Osztián Kristóf s. k., főjegyző.

GEITTNER és RAUSCH

Budapest, Andrássy-ut 8. sz.

Ajánlják a **Farkas és Faragó-féle**

viharágyukat,

melyek minden **eddigi** hasonló **találmányt** úgy kivitel mint takarékosság szempontjából **felülmulnak.**

☛ *Hegyközségeknek és gazda társulatoknak előnyös fizetési feltételek.* ☚

41007/900. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar tanulmányi alap tulajdonát képező szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében Szegzárd nagyközségtől 15·18 kilométer távolságra fekvő **2047 $\frac{997}{1000}$ kat. hold** terület nagyságu ugynevezott **„Janya" pusztai**, továbbá ugyancsak a szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében Szegzárd nagyközségtől 4 kilométer távolságra fekvő **1428 $\frac{320}{1000}$ kat. hold terület** nagyságu **„Palánk-icse és Ágoston" pusztai földbirtokok,** melyeknek művelési ágai a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben vannak részletezve, a rajtok levő gazdasági épületekkel együtt, az **alólirott miniszterium IX. ügyosztályában** (V. ker., Vadász-utcza 33. sz.)

f. évi szeptember hó 20-ik napján

tartandó **írásbeli zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás utján 1901. évi október hó 1-től 1919. évi szeptember hó 30-ig terjedő 18 évi időtartamra**

haszonbérbe fognak adatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és a **„Janyai" birtokra nézve 5000 korona,** a **„Palánk-icse-ágostoni" birtokra** pedig **3000 korona bánatpénz** letételét igazoló írásbeli ajánlatok a **fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig** a **miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be.**

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál, valamint a szegzárdi kir. közalap. gazdasági felügyelőségnél, a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Budapesten, 1900. évi julius hó 12-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumtól.

1187

Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Berchtold Lipót ő Méltósága Sopronmegyében **csepreghi járásban fekvő peresznyei uradalomhoz tartozó RÁBOM GAZDASÁG** mindösszesen

1185 kat. hold szántóföld

jövő évi szeptember hó 1-től egymásután következő

12 évre haszonbérbe adatik.

Bővebb felvilágositást ad

Gróf Berchtold Lipót uradalmi intézősége

Peresznye, Sopronmegye. 1107

SÓS SÁMUEL, ártézi kútfúró vállalata

H.-M.-VÁSÁRHELYEN

elvállal jutányos árak mellett pozitiv és negativ ártézi kutak fúrását, próba fúrásokat, szén kutatásokat, geologiai és egyébb tudományos kutatásokat. Eszközei — öblitési és amerikai rendszerűek, melyek ejtéssel és öblitéssel vannak berendezve — a legerősebbek és legtökéletesebbek s eddig már több mint 50 ártézi kutat készitett a legjobb eredménnyel.

Gazdatiszt

okleveles, keresztény, ki 19 évig nagy béruradalomban szolgált, bérlet megszünte miatt állást keres és pedig gazdatiszti, pénztárnoki, számvezetői, titkári állást vagy biztositó társaságnál. Kitünö oklevéllel és szolgálati bizonyitványokkal. Különösen ajánlkozik gazdaságok belterjessé tételére vagy rendbe hozására. Jelenleg kisebb felmondatlan állásban van. 40 éves, nős, gyermektelen. Czim: „Gazdatiszt" poste restante Egyházas Rádócz, Vas-megye. 1166

Eladó szlavoniai birtok.

Eszéktől 17 kilóméternyire, a djákovári uton az Igali-féle branyevinai egy tagbeli birtok, mely 387 kat. holdnyi, két majorja a szükséges gazdasági épületekkel el van látva, eladatik. Bővebb felvilágositással szolgál 1007

Igali Svetozár Barba, (Baranya-megye).

GÉPOLAJAT,

u. m. **valódi tiszta olivaolajat, elsőrendű nyutalanitott repezeolajat,** stb.

disznózsirt, szalonnát és szalonnáról lerázott sót,

Fertőtlenitő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karboleumot, keserűsót csudasót stb.

AJÁNLOK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedélfakot,

MŰTRÁGYÁT

Glasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

Lucernát, lóherét, fümagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

☛ **Vetőmagot** ☚

a legfutányosabb áron és garantált jó minőségben.

☛ **Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szives ajánlatokat.** ☚

KRAMER LIPÓT, V. ker., **BUDAPESTEN, Akadémia-utcza 10. sz.**

Telefon. **Sürgönyczim: „CERES" Budapest.** Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kivánatra szolgálok.

Burgonyatermelők és szeszfőzdetulajdonosok különös figyelmébe!

A BURGONYAVÉSZ

legbiztosabb, legkényelmesebb kezelésü és a mellett **legolcsóbb ellenszere**

a Dr. Aschenbrandt-féle **BORDÓI POR.**

Ha ezen por oldatával **juliusban** és **augusztusban** megpermetezzük a burgonyabokrokat, nemcsak a zöldrészek idő előtti elszáradását, melyet **a burgonyavész** okoz, akadályozzuk meg vele, hanem még a **termés-mennyiséget is fokozzuk, a minőséget** pedig **megjavitjuk.**

A dr. Aschenbrandt-féle BORDÓI PORT.

Németországban, Olaszországban, Dániában a burgonyavész leküzdésére már egy évtized óta a legkitünőbb **gazdák, szeszfőzdék,** elismert gazdasági szaktekintélyek ajánlatára **állandóan** és a **legjobb sikerrel** használják.

A dr. Aschenbrandt-féle **bordói por**

megszerezhető illetve megrendelhető

a „BORÁSZATI LAPOK" kiadóhivatalában BUDAPEST, (Üllői-út 25.)

valamint

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A bordói por ára

(loco Budapest a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté"-nek raktárában)

5	kgos zsákokban	a kg.	80	fillér.
10	„ „	à „	80	„
50	„ „	à „	76	„

Egy kat. hold egyszeri bepermetezéséhez körülbelül 3—5 kg **bordói porra** van szükség.

Tessék összehasonlitó kisérleteket tenni!

Ismertető füzetet és használati utasitást bárkinek bérmentve küld a „Borászati Lapok" kiadóhivatala (Budapest, Köztelek) Üllői-ut 25.

Berlin, 1895. nov. 11.

Megkeresésére közlöm Önnel a következő feljegyzésemet:

Azon kisérleteknél, melyet a *Német* ***burgonyatenyésztési állomás*** *Berlinben különféle gazdaságokban* eszközöltetett, hogy a réznek, mint *a* ***burgonyabetegség elleni*** szernek hatását tanulmányozzák, ***különösen*** **kedvező** eredménynyel alkalmazták a Dr. Aschenbrandt által gyári uton előállitott **bordói port.** Ez különösen ajánlható, mert ennek alkalmazása által *növények permetezésére szolgáló folyadéknak oldott mészből és réggáliczból való körülményes és időrabló elkészitése elkerülhető, mert a port egyszerüen megfelelő mennyiségü vizben feloldjuk és nagyobb időveszteség és fáradság nélkül azonnal használatra kész és tartós, bordói oldatot szolgáltat.*

Dr. Eckenbrecher, *tanár*

a sörgyárt ás kisérleti állomásának és tanintézetének igazgatója Berlinben.

Krisztiania (Norvégia), 1895. okt. 11.

A nyáron két készitményével a ***bordói porral*** *és rézkénporral* kisérleteket tettem a közönséges ***burgonyabetegség*** *„Phytophthora infestans" ellen.*

Kisérletek ***igen jól sikerültek.***

Ezen betegség a nálunk uralkodó rendkivül nedves időjárás folytán igen veszedelmes volt, de két porának alkalmazása által sikerült korlátozni. Ha kisérleteimről szóló jelentésem nyomtatásban fog megjelenni, küldök Önnek belőle egy példányt. Addig is közlöm Önnel, hogy mig pl. egy igen érzékeny burgonyafajnál *„Pryma Donna"*-nál, melyből a nem kezelt részek 10 áron 1455 kg. egészséges és 1457 kg. beteg burgonya termett, a **bordói porból** készült keverékkel való háromszori permetezés után **2775 kg.** egészséges és **425 kg.** beteg burgonya volt. *„Jean Souheur" „Fostite" nevü anyaga, a melylyel összehasonlitó kisérleteket végeztem,* ***távolról sem nyujtott oly jó eredményt,*** mint az Ön két gyártmánya. ***Schöyen W. M.*** *állami kisérleti állomás főnöke.*

Emmerling-féle szabadalmazott

Viharágyú

egyedüli, mely **teljesen veszély nélkül kezelhető** és a legnagyobb **viharban vagy esőben használható.**

Bizonyítványokkal van beigazolva, hogy alkalmazása teljes sikert biztosít, miért is **felülmúl minden ez idéig** a jégverés elleni védekezésre alkalmazott **viharágyút.**

Kezelése nagyon egyszerü, minden laikus ember könnyen kezelheti.

Egy percz alatt 5—6 lövés tehető.

Egy darab 2 méteres vihar ágyú 22 frt.
100 darab löveg ... ... 12 »

Megrendelhető **EMMERLING ADOLF**
tárjalnak és lampion gyárosnál
Budapest, Gróf Károlyi-utczza 20. szám.

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb ...*árlopásszerkezetek.*

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek évszázados rendszerünk, kitűnő fémmérőkarral birnak s a **hidra tett terhet minden pontos egyenlőben** mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyü Kezelésüknél fogva egy **harántkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.**

Gazdasági-, ezakér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerü és a czélnak megfelelő szerkezetüknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutanyos áruhaszonlesek emlékeikkel szemben **jobb kivitelü tisztes** mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesités, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már benfoglaltatnak. — **Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek.** Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrássy-ut 14. czimzendők. Árjegyzékkel, felvilágositással szinten központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság.
BUDAPEST, Andrássy-ut 14. Gyár: Kőbiö Váczi-ut 156.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok **Budapest** Váczi-körut 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztitó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógép-k, zénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes szőrzi-ekék,

1- és 2-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek bélyegmentesen és kérésre beküldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Eladó sertések.

A báró **Stummer Sándor-féle jószágigazgatóságnál Nagy-Bodokon** (u. p. Nyitra Ludány) kapható körülbelül 80 darab, 6—8 hónapos páronkint 100 kg. átlagos sulyu

nagy Yorkshire-fajtáju herélt sertés és tenyész kocza

ugyanabból a fajból.

Szives megkeresések a fenti jószágigazgatósághoz intézendők. 1213

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HÍRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KÜZ. HOLDGOSAN SZÁB.
KRONOMETER és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA • REMONTOIR
INGADÓRÁMAK STB. STB.

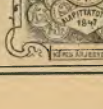

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPÉNZÉRT, VALAMINT,
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

X-Separator Részvény-Társaság

Mindennemű tejgazdasági eszközt és gépet szállít, tejgazdasági telepeket és tejszövetkezeteket rendez be az

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tisztító-művek

gabonaraktárak (silos) részére.

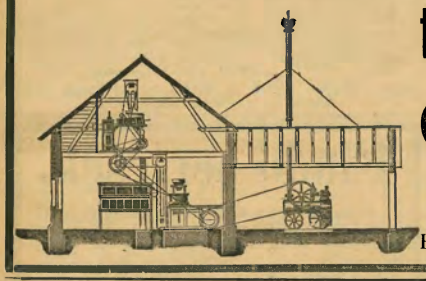

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépítészet

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke 7626

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váczi-ut 46. szám.

Szabadalmazott

Kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszab esetben is.

A kosárbetétek ára:
4 lóerejű géphez 60 kor.
6 „ „ 70 „
8 „ „ 80 „
10 „ „ 90 „
Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő

Bajzáth Ignácz,
Székelyhid. 762

Cséplőgarniturák
használt és javított állapotban 2-tól 10 lóerőig olcsón kaphatók Fehér Miklós gépgyárában Budapest, Üllői-ut 23. szám. 1147

Repcze, árpa, buza stb. aratásra
és szálas takarmány adagolásra

használva a gazda 100 keresztnél biztosan 6 koronát megtakarít buza kötéllel szemben.
1. szám ezre 14 korona
2. szám ezre 12 „
3. szám ezre 10 „
a palánkai vasuthoz szállítva. Tessék prospektust és gazd. kötéláru árjegyzéket kérni.

Vízhatlan kocsitakarók
repcze, 975
gabona
és kazal
ponyvák,
mindenfajta zsákokat,
és mindennemű használásra az alkalmasnak legjobban bírva
Leop. Langer, Brünn,
Zollhausgiaeis 5.

Füzes-
tőcperli kosárfonáshoz alkalmas fűzvessel eladó. Felvásárolta szépi Nagymajoré birgazdaság, posta: Ohat-Kős, Hajdumegye. 1219

Csinosan
kiállítási gyönyörkosarakat szállít legjutányosabb mi-nőségű khidemi fűzkosár-ban, Galgóczy, Nyitramegye. 1110

Kiváló szállítóképes és renomáli czég
közleseket díjaz
tervezeti vagy műszaki szakszerű szétosztásokról szívatlyu vagy vizvezeték beszerzésére vonatkozó czímekért; magas jutalékot fizet megrendelőszelvényekért. — Ajánlatok „Discretion 5.“ jelige alatt „Rudolf Mosse, Wien Stadt“ küldendő. 798

Vöröstarka
tinó és üszó
teljesen prima, 1—2 eszteleg 3 éves, nálam minden mennyiségben
kapható olcsó áron.
Később, ugyszintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom. 1059
HENRIK IGNÁCZ,
Szalónak (Vasm.).

Gazdasági kötéláruk,
tornaeszközök, függő-ágyak és mindennemű
hálók ipartelepe.
Ponyvák, zsákok, ruhatartó kötelek fehér kenderből,

dohányzsinegek
kiváló minőségben, és rebzsinórok, kendertömlők és hevederek.
Valódi angol lawn-tennis, football és halászati készletek gyári raktára
SEFFER ANTAL
Budapest, (Központi városháza épület) Károly-utcza 1., bolt szám 12. Gondos kiszolgálat.
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Pozsony állomásának Lamacs felőli végén egy uj alagut fog létesíttetni és az e célból végrehajtandó munkák, valamint a kapcsolatos föld- és sziklamunkák, a vízmentesítési munkák, támasztó és béléfalak, végül az utépítmények előállítására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik.

Az ajánlat alapjául szolgáló tervek, az egységárjegyzék, költségelőirányzat, továbbá a szerződési tervezet, az ajánlati minta és pályázati feltételek a magyar királyi államvasutak igazgatósága központi tervtárában Budapest, Teréz-körut 56. földszint és a pozsonyi építő kirendeltségnél 30 korona lefizetése mellett kaphatók.

Ezen építés tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. é. augusztus hó 17. déli 12 óráig nyujtandók be a magyar királyi államvasutak építési és pályafenntartási főosztályánál (Budapest, Teréz-körut 56. II. em.).

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő feliratással ellátva nyujtandó be

„Ajánlat a Pozsony állomás Lamacs felőli végén létesitendő alagut építési munkáinak elvállalására.“

Az ajánlat benyujthatása céljából 30000 kor. szóval harminczezer korona bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. é. augusztus hó 16-án déli 12 óráig leteendő a magyar kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrássy-ut 73/75. földszint.)

Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerint számítva fogadtatnak el bánatpénzül, azonban azok semmiesetre sem számíthatók névértéken felül.

Pósta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térti vevény mellett adandók fel.

Budapest, 1900. évi junius.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Posnansky és Strelitz
Budapest, VI., Podmaniczky-n. 27.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlanak:
Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.
legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

A Marienfeldi
motor- és locomobilgyár
vezérképviselője
Ad. Hochegger,
BÉCS, VIII/2. Josefstadterstrasse 64.
a várost vasuttal szemben „Josefstädterstrasse“.
Petroleum-, Benzin-, Spiritusz- és Gázmotorok és lokomobilok.
Tűz- és robbanási veszély kizárva! Azonnali munkaképesség!

Legjobb és legolcsóbb erőgépek!
Alkalmas gazdasági czélokra!
Teljes cséplőgarniturák Hofherr és Schrantztól!
Legmesszebb menő szavatosság!
Kedvező fizetési módozatok! 1087
Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Hirdetési ár 15 szóig 60 fillér, ezen fe[illegible]

KIS HIRDETÉSEK

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Szakvizsgázott

[illegible] gazdaságba. Pályázók küldjék ajánlataikat bizonyitvány másolataikkal, melyek vissza nem küldetnek Wurm Ödön bérlő [illegible] majorba u. [illegible]

Földmives-

[illegible] tövisegyházi gazdaságába. [illegible]

Földmives-

iskolát végzett, nős gazda keresteti évi conventio fizetésre, ajánlatok „Bérgazdaság" Kapitány-tanya u. p. Uj-[illegible]

Kerestetik

[illegible] gabona és egyéb természetbeni járulék. Folyamodványok t izonyitványmásolatokkal Meller [illegible]

Kezelőtiszt

[illegible]

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdasági

[illegible]

Gazdasági

prot. gazdatiszt, magyar, német nyelvet beszéli, 9 [illegible] kerületi tiszt, állattenyész[illegible] növénytermelés és szeszgyári teendőkben kellő gyakorlattal, szerény igényekkel állást keres. Megkeresések Dr. Roxer Gyula urhoz Ókanizsa intézendők. [illegible]

Műkertész,

[illegible]

Gépész,

[illegible] vezetői foglalkozás kisebb gépgyárban és 8 évi munkavezetői foglalkozás elektromos gyár-[illegible] Ewald Budapest, [illegible]

Számadó kanász

[illegible] Czim a kiadóhivatalban [illegible]

Gyakorlattal

[illegible] nős gazdatiszt, a gazdaság minden ágában 11½ évi gyakorlata folytán tökéletesen képzett, földmüvelés, tejgazdaság, [illegible] tenyésztés és hizlalásban, az irodai teendőkben is, beszél magyarul és románul, október 1-ére vagy előbbi belépésre [illegible]

Gazdatiszt,

kitünő praxissal, 42 éves [illegible] gazdaságban, állattenyésztés, [illegible] Kaucióval is rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. [illegible]

A hódmező-

[illegible] n és takarékos életmódhoz [illegible] gazdaságaikban [illegible], illetve felügyelőt [illegible] melegebben ajánljuk. Megjegyzendő, hogy az igazgatóság csak oly tanuló alkal-[illegible] hozza javaslatba, a [illegible] hogy hivatásának meg [illegible] iskola igazgatósága. [illegible]

Földmives-

[illegible], gőzgépkezelői ok-[illegible] lel bi ó, gazdasági dolgok-[illegible] és a kettős könyvvezetés-[illegible] jártas fiatal ember állást [illegible]. Czim a kiadóhivatalban, [illegible]

„Gazdatiszti"

[illegible] egészséges, [illegible]ény igényü, szorgalmas és megbizható erélyes fiatal ember, nagyobb uradalmakból 13 évi igen jó bizonyitványai és ajánlatai vannak. Állattenyésztés, [illegible] répate melés, [illegible] kezelésében 16 évi gyakorlata van, jelenleg nagyobb [illegible]

Gazdasági

[illegible]

Földmives-

iskolát jó sikerrel végzett, 32 éves, nős, kiscsaládu férfi, aki 8 év óta egy nagyobb birtokban [illegible] Fülöpszállás poste restante ké-[illegible]

Szakiskolát

végzett, fiatal, nős kertész, a ki a kertészet összes ágaiban, különösen a gyümölcs és faiskola-kezelésben nagy jártas-[illegible] keres. Czim a kiadóhivatalban. 1209

Földmives,

tejgazdasági és szeszfőzői iskolákat végzett, gőzgépkezelői szakvizsgát tett, 34 éves férfiu, szerény igényekkel ispáni állást keres [illegible]. 1212

Több

[illegible] nős, családos, azonnal va[illegible] aki jelenleg is alkalmazva va[illegible]

Herczegi

[illegible]

Földmives iskolát

[illegible] egy helyen mint [illegible] 16 [illegible] gazdaságbani teendőkön kivül [illegible] gazdaságokban kezelő, vagy nagyobbakban ispáni állást [illegible]

Gazdatiszt

[illegible] re állását óhajtja változtatni. Czim a kiadóhivatalban. 1135

ÁLLATOK.

Ló-árverés.

Méltóságos gróf Széchényi István ur kálmáncsai uradalmában, lótenyésztés felhagyása miatt

4 drb öreg félvér kancza
1 „ 3½ éves „ herélt
4 „ 3½ éves „ kancza
4 „ 2½ éves „ herélt
4 „ 2½ éves „ kancza

ménesbeli ló f. évi *augusztus 12-én d. e. 10 órakor* megtartandó önkéntes árverésen eladatni fog.

Schilhan Gyula
urad. ispán

Kálmáncsa (Somogym) vasut állomás Darány. [illegible]

Tisztavérü

sárga daxli és agár kölykök drbja 10 korona. Csesznák Ferencz Nagybecskerek, Nádor-[illegible]

Tenyésztés

megszüntetése miatt eladó 43 darab Lovassy-féle mangalicza faj sertés-kocza és 3 drb [illegible]

Eredeti

Rambouillet kosok 157

***mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban* kaphatók**

gróf Herberstein Albert

uradalmi jgazgatóságánál

Strilek,

Morvaország.

Eladó

[illegible] vasut Királytelek Liptay Jenő [illegible]

Sertés eladás.

[illegible]

Eldó

[illegible] 70 drb 4—5 hónapos tisztafaju bergshire tenyészkanok és koczák. Előjegyezhetők és értesitéssel szolgál. „A gazdasági kasznárság" Hont-Var-[illegible]

VEGYESEK.

Egészséges,

[illegible]

Eladó

[illegible]

Szalonna.

Pörkölt szalonna prima, 3 oldal 125 kilo bármily menynyiségben azonnal kapható 1137

Steiner Ármin

[illegible]

Orosházán.

ELADUNK és kölcsön adunk

uj és egyszer használt vizhatlan

TAKARÓ PONYVÁKAT,

[illegible] nu

TERMÉNY ZSÁKOT

repczeponyvákat

[illegible]

KOHN ÉS STEIN

zsák és ponyva gyári raktár

BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Keresek

ez évi termésü b'borheremagot. Ajánlatokat kér: Farkas [illegible]

Tanulókat

[illegible]

Tej! Tej!

[illegible] tejüket [illegible] leg elhelyezni óhajtják, hogy [illegible] melynek sikeres eredményét [illegible] meg is [illegible] ek Spit [illegible]

Kiadó bérlet.

[illegible]

Kölcsön Ponyvák

[illegible]

Eladó uradalom.

Közel **Győr—szombathelyi** vonalhoz, fényes kamatozás, buzatalaj, előnyös fek-[illegible], erdő, ára **600.000** frt.

Eladó uradalom.

Közel **pécs—nagykanizsa—kaposvári** vonalokhoz, mintagazdaság, buzatalaj, erdő, ára **600.000** frt. Eladatnak örökösödés folytán külön-külön is. Fizetések kedvezők. Ajánlat sub „**Uraság 6**" e lap kiadóhivatalába küldendő. 1174

Valamennyi gabonafajták eladásához

a legmagasabb vásári árakon ajánlkozik

Gustav Brum

WIEN 1363

[illegible]

„Agricol"

Ausztria, Magyarország és **Olaszországban** szabadalmazott, puha s hideg vizben könnyen oldódó Káliszappan, rovarölő alkatrészekkel. **Legjobb óvszer a szőlővesszőrovarok ellen,** különösen szénaféreg (bochilis ambriquella) **levéltetvek** és **vértetvek** (schizoneura) a **gyümölcsfák,** ugyszinte **vetemény, réti füvek** és **virágférgek** ellen. Árjegyzék és használati utasitás kivánatra **ingyen.**

F. Fenderl & Co.

szappangyára [illegible]

TRIEST,

Via Limitanea 1.

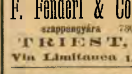

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár,

Budapest, Andrássy-ut 15. [illegible] **mérlegeket. Árjegyzék ingyen** [illegible]

Pistorius

[illegible] leurkazán, továbbá egy fekvő gőzgép mindannyi jó karban jutányos árban eladók; bőveb-[illegible]

Megvételre

[illegible] ár pontos megjelölésével k[illegible] Tóth János ur jankamak[illegible] gazdasága, posta: Halas. [illegible]

Kitünő minőségü

Biborheremag

1124

jutányosan kapható

HALDEK

magkereskedésében

Budapest, Károly-körut 9.

Haszonbérlet-

[illegible] (keresztén[illegible] Borsod, Heves, Sopron, esetleg más megyékben is. Kivántatik [illegible] egyéb gazdasági épületek jó [illegible]

Kitünő minőségü

alföldi buza és tengeri föld, 100-tól 10,000 holdig terjedő, tetszés szerinti tagokban, meg-[illegible] könnyü fizetési módszer mellett előnyös feltételekkel eladó. Schira Károly jegyző, István-[illegible]

Parczellázásra alkalmas 1181 földbirtokokat

megvételre keres

Gásztmán Samu

BUDAPEST,

V., Csáky-utcza 6.

GŐZEKÉKET,
GŐZ-UTIHENGEREKET
és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasutállomással szemben.

Iroda, raktár, javitómühely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Üllői-út 25-dik szám.

Kitüntetve

1897. Kisbér nemzetközi vetőgépverseny — első díj: állami arany érem.
Lévai nemzetközi vetőgépverseny — első díj: nagy tiszteres arany érem.
1896. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny — első díj: arany érem.
Marosvásárhelyi vetőgépverseny — első díj: arany érem.
1899. Szegedi kiállítás — első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:

Magyarország legujabb és legjobb vetőgépét, 7683

szabad. kiváltható kapacsukylyókkal ellátott

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

szervetőgépét, továbbá szab. „Perfecta" oszló és igen jó, könnyű vetőgépét, legjobb szerkezetű Szek-rendszerű szántóekét, borsosét, árpásét, szénagyűjtőt, rostát és mindenféle gazdasági gépet.

„Planet jr." rsz. kézi-toló répakapa és töltogető, à 10 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Az ezredéves orsz. kiállitáson állami ezüst éremmel kitüntetve.

Gazdaságban nélkülözhetetlen!

A **Leszih**-féle ujból javitott és **30-szor kitüntetett**

„VICTÓRIA" terményrostákat

Leszih Miksa utódai **Szilágyi és Diskant** gépgyára és gazd. gépraktára

ajánlja teljes szavatosság mellett

(Leszik-féle ház) **MISKOLCZON** (alapitva 1863-ban.)

Napontai munkaképessége — 100—300 egész 500 mmázsáig. Tisztit zörgés nélkül, nagy és apró magvakat.
Osztályoz: suly és nagyság szerint. Üszög verővel ellátva.

Terménytőzsdéknél elkerülhetetlen!

A Prágai rostaversenyen a legelső és legmagasabb kitüntetést „Victoria" terményrostánk nyerte.

szegedi
Zsákok.
Gabonazsákokat nyers és vizmentesen tellitett
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és Kendergyár
Salzmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest, V., Nádor-utcza 20. sz.

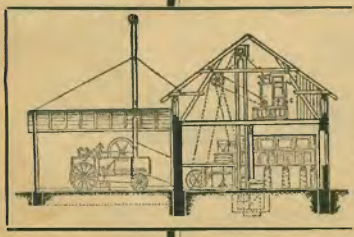

MALOM-

berendezéseket teljesen, ugy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépmühelyek részére gyárt és szállit:

Wörner J. és Társa malomépitő gépgyára és vasöntödéje

Budapesten, Külső váczi-ut 54—56. sz.

„Pátria" irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).